

T.C
EGE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ (OWLS) TÜRKÇE GEÇERLİK
GÜVENİRLİK

EBELİK Anabilim dalı

Yüksek Lisans Tezi

Yüksek Lisans Öğrencisi

Arş. Gör. Yasemin ERKAL AKSOY

DANIŞMAN

Prof. Dr. M. Gülsün ÖZENTÜRK

İZMİR

2014

T.C
EGE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ (OWLS) TÜRKÇE GEÇERLİK
GÜVENİRLİK

EBELİK Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Yüksek Lisans Öğrencisi
Arş. Gör. Yasemin ERKAL AKSOY

DANIŞMAN
Prof. Dr. M. Gülsün ÖZENTÜRK

İZMİR
2014

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

(Adı Soyadı)

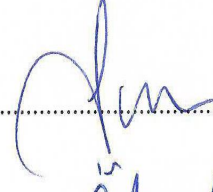
(İmza)

Başkan: Prof. Dr. M. Gülsün ÖZENTÜRK

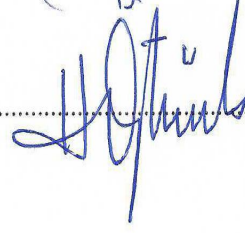

(Danışman)

Üye : Prof. Dr. Ümran SEVİL

Üye : Doç. Dr. Hafize ÖZTÜRK CAN

Yüksek Lisans Tezinin kabul edildiği tarih: 15.09.2014

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimimin her aşamasında ilminden faydalandığım, insani ve ahlaki değerleri ile de örnek edindiğim, beraber çalışmaktan onur duyduğum ve ayrıca tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabırdan dolayı değerli hocam Prof. Dr. Melek Gülsün ÖZENTÜRK'e,

“The Oxford Worries about Labour Scale” ölçeğini Türkçe'ye uyarlamam için izin veren, sorduğum tüm soruları sabırla yanıtlayan sorumlu yazar Prof. Dr. Maggie REDSHAW'a,

Bilgi ve sabrı ile tezimin istatistiksel analizlerinde değerli katkıları olan Yrd. Doç. Dr. Saniye ÇİMEN'e,

Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden tüm annelere,

Lisans eğitimimde ebelikte uzmanlaşmanın önemini benimseten sevgili hocam Dr. Filiz ASLANTEKİN'e,

Yardımlarını esirgemeyen, zor zamanlarda yanımda olan iş arkadaşlarıma ve özel hayattaki arkadaşlarıma,

Eğitim hayatım boyunca her zaman yanımda olan aileme teşekkür ederim.

KONYA,2014

Yasemin ERKAL AKSOY

Özet

OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ (OWLS) TÜRKÇE GEÇERLİK GÜVENİRLİK

Arş. Gör. Yasemin ERKAL AKSOY

Yüksek Lisans Tezi, Ebelik Anabilim Dalı

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Melek Gülsün ÖZENTÜRK

Eylül 2014, 71 sayfa

Bu araştırma, yeni doğum yapmış annelerin doğum sürecine yönelik endişelerini değerlendirmek üzere, Maggie Redshaw, Colin Martin, Rachel Rowe ve Chris Hockley tarafından 2009 yılında geliştirilen Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılan metodolojik tipte bir çalışmadır. Araştırma 01 Mart 2014 - 31 Mayıs 2014 tarihleri arasında Konya ili ‘‘Dr. Faruk Sükan Doğum ve Çocuk Hastanesi’nde’’ doğum yapan ve araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan anneler ile yapılmıştır (n=116).

Türkçeye uyarlanan Oxford Doğum Endişesi Ölçeği geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

Geçerlik analizlerine dayalı sonuçlar: Uzman görüşüne dayalı Oxford Doğum Endişesi Ölçeği toplam puan ortalaması 94.8 ± 3.7 (min=87.5, max=100.00) olup, maddelerin uygunluğu açısından uzman görüşler arasındaki uyumun değerlendirilmesi için uygulanan Kendall’s W iyi uyum analizi ile elde edilen değer 0.208’dir ($p=0.091$). Uzmanlar arasında görüş birliği olduğunu gösteren bu sonuç, aynı zamanda, Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin geçerli olduğunu, göstermektedir. Ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek üzere yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi ile elde edilen alt boyutların faktör yükleri 0.54 - 0.73 olarak saptanmıştır. Bu sonuç faktörlerin uyumunu doğrulamıştır. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu alt boyutlarının standardize edilmiş toplam puan ortalamalarına ait korelasyon katsayıları karşılaştırılmıştır (Ölçek Bağıntılı Geçerlik). İki ölçek arasında negatif yönlü doğrusal ilişki saptanmıştır.

Güvenirlilik çalışmasına dayalı sonuçlar: Ölçek ve alt boyutlarının zamana göre değişmezliğini değerlendirmek için yapılan güvenirlilik analizi (test - tekrar test) ile elde edilen puan ortalamaları bağımlı gruplarda t testi ile karşılaştırılmış, ortalamalar arasında bulunan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bu sonuç ölçeğin her iki uygulamada benzer değerleri ölçtüğünü, dolayısıyla ölçümler arasında tutarlılık olduğunu gösterir. Ölçek alt boyutlarının ilk ve ikinci uygulamadan elde edilen puanları arasında güvenirlilik katsayısı $r=0.35$ ile $r=0.55$ arasında değişen, pozitif yönde bir ilişki olduğu (Pearson Korelasyon Analizi) saptanmıştır ($p=0.000$). Korelasyon katsayılarının yüksek olması ilk ve ikinci uygulama sonuçları arasındaki tutarlığın gücünü göstermektedir. Ölçek iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı değerlendirildiğinde Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı $\alpha=0.83$ olarak saptanmıştır. İç tutarlığın yüksek güvenirlilikte ($0.80 \leq \alpha < 1.00$) olduğunu gösteren bu sonuç, aynı zamanda, Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe formunun güvenilir olduğunu göstermektedir. Ölçekte yer alan maddelerin Madde ve Toplam Puan Korelasyon Katsayıları değerlendirilmiş (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu), Korelasyon Güvenirlilik Katsayılarının $r=0.50$ ile 0.69 arasında olduğu saptanmıştır (Korelasyon güvenirlilik katsayıları 0.30 'un üzerinde ve 0.70 'in altındadır) ($p=0.000$). Ayrıca ölçekte yer alan maddelerin madde - alt boyut toplam puan korelasyon katsayıları ağrı ve sıkıntı boyutunda $r=0.62$ ile 0.69 , doğum öncesi belirsizlik boyutunda $r=0.64$ ile 0.66 , müdahaleler boyutunda $r=0.60$ ile 0.66 olarak saptanmıştır ($p=0.000$). Oxford Doğum Endişesi Ölçeği alt boyutlarının Toplam Ölçek Korelasyon Katsayıları $r=0.77$ ile 0.88 olarak saptanmıştır ($p=0.000$).

Anahtar Kelimeler: Doğum, Endişe, Ebelik

e-mail: ebeyaseminerkal@hotmail.com

Abstract (İngilizce Özet)

**TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY OF THE OXFORD WORRIES
ABOUT LABOUR SCALE (OWLS)**

Res. Asst. Yasemin ERKAL AKSOY

Master's Thesis, Department of Midwifery

Supervisor: Prof. Dr. Melek Gülsün ÖZENTÜRK

September 2014, 71 pages

This study has been carried out as a methodological type in order to determine the validity and reliability of The Oxford Worries About Labour Scale that has been customized to Turkish and developed by Maggie Redshaw, Colin Martin, Rachel Rowe and Chris Hockley in 2009 for the purpose of evaluating the concerns of new birth mothers towards the birth process. Mothers that gave birth at Dr. Faruk Sukan Obstetrics and Children's Hospital in Konya/Turkey between 1st March 2014 and 31st May 2014 and fulfill the criteria for inclusion, have been participated in the study (n=116).

Validity and reliability analysis of The Oxford Worries about Labour Scale that has been customized to Turkish were conducted.

Results of validity analysis: The average total score of The Oxford Worries About Labour Scale based on expert opinion is 94.8 ± 3.7 (min=87.5, max=100.00) and by using Kendall's W coefficient of concordance analysis, the obtained value regarding the convenience of items for the assessment of conformity between expert is 0.208 (p=0.091). While this result shows that there is a consensus between the experts, it also confirms the validity of The Oxford Worries about Labour Scale. The factor loadings of sub-dimensions obtained by Confirmatory Factor Analysis that is carried out in order to evaluate the structural validity of the scale have been determined as 0.54 - 0.73. This result has confirmed the compliance of the factors. Correlation coefficients belonging to standardized total mean scores of sub-dimensions of The Oxford Worries about Labour Scale and The Childbirth and Postpartum Period Fears Scale have been compared (Scale-related Validity). Negative linear relationship was found between the two scales.

Results of reliability study: The mean scores obtained by the reliability analysis (test – retest) that was conducted in attempt to evaluate the time invariance of the scale and its sub dimensions, have been compared with *t* test in the dependent groups and it has been found that the difference between the averages were not statistically significant. This result shows that the scale measures the same values in each application, and hence it indicates that there is consistency between the measurements. It has been determined that there is - reliability coefficients ranging from $r = 0.35$ and $r = 0.55$ - a positive relationship (Pearson Correlation Analysis) between the scores obtained from the first and second application of the sub dimensions of the scale ($p=0.000$). The high coefficient of correlation shows the strength of the consistency between the results of the first and second applications. Considering the internal consistency reliability coefficients of scale, Cronbach's Alpha Reliability Coefficient was found to be $\alpha=0.83$. This result that indicates the high internal consistency reliability ($0.80 \leq \alpha < 1.00$), confirms the reliability of the Turkish Form of The Oxford Worries about Labour Scale at the same time. Item and Total Score Correlation Coefficients of the scale items have been evaluated (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient), and Reliability Correlation Coefficients has been found to be between $r=0.50$ and 0.69 (Reliability Correlation Coefficients are above 0.30 and below 0.70) ($p=0.000$). Furthermore, total correlation coefficients of the item - sub-dimensions of the items included in the scale have been determined to be as $r=0.62$ and 0.69 in pain and distress dimension; $r=0.64$ and 0.66 in prenatal uncertainty dimension; $r=0.60$ and 0.66 in interventions dimension ($p=0.000$). Total Scale Correlation Coefficients of sub-dimensions of The Oxford Worries about Labour Scale were found to be as $r=0.77$ and 0.88 ($p=0.000$).

Key Words: Labour, Worry, Midwifery

e-mail: ebeyaseminerkal@hotmail.com

İçindekiler

	Sayfa No
ÖNSÖZ	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT (İNGİLİZCE ÖZET)	V
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar DİZİNİ	X
GRAFİK DİZİNİ.....	XI

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu (Problem) ve Önemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Hipotezler (Denenceler)	3
1.4. Sayılıtlar (Varsayımlar).....	3
1.5.Sınırlılıklar.....	3

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Geçerlik ve Güvenirlik	4
2.1.1. Geçerlik.....	4
2.1.1.1. Dil Geçerliği.....	5
2.1.1.2. İçerik Geçerliği	5
2.1.1.3. Yapı Geçerliği.....	6
2.1.1.4. Uyum Geçerliği.....	9
2.1.2. Güvenirlik	10
2.1.2.1. Zamana Göre Değişmezlik(Test-Tekrar Test Güvenirliği).....	10
2.1.2.2. İç Tutarlılık	11
2.1.2.3. Ölçeğin İki Yarım Test Güvenirliği	14
2.1.2.4. Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları	14

BÖLÜM III

GEREÇ VE YÖNTEM.....	15
3.1. Araştırmanın Tipi	15
3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı.....	15
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	15
3.4. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler	16
3.5. Kullanılan Gereçler	16
3.5.1. Annelere İlişkin Tanıtıcı Soru Formu(EK I)	16
3.5.2. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği (EK II) (The Oxford Worries About Labour Scale / OWLS) (EK III).....	16
3.5.3. Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu (EK IV).....	17
3.6. Veri Toplama Yöntemi ve Süresi.....	17
3.7. Verilerin Analizi ve Değerlendirme Teknikleri	19
3.8. Süre ve Olanaklar	21
3.9. Etik Açıklamalar.....	23

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	24
4.1. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine Dayalı Bulgular.....	24
4.1.1. Geçerlik Analizlerine Dayalı Bulgular	26
4.1.1.1. Dil Geçerliği.....	26
4.1.1.2. İçerik Geçerliği	26
4.1.1.3. Yapı Geçerliği.....	28
4.1.1.4. Uyum Geçerliği / Eş Zaman Geçerliği.....	30
4.1.2. Güvenirlik Analizlerine Dayalı Bulgular.....	31
4.1.2.1 Zamana Karşı Değişmezlik (Test-Tekrar Test Güvenirliği).....	31
4.1.2.2. İç Tutarlılık	32
4.1.2.2.1. İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayısı	33
4.1.2.2.2. Madde – Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları.....	34
4.2. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmasına Katılan Annelere İlişkin Tanıtıcı Bilgilere Dayalı Bulgular.....	36
4.2.1. Sosyo-demografik Özelliklere Dayalı Tanıtıcı Bilgiler.....	36
4.2.2. Gebelik ve Doğum İle İlgili Tanıtıcı Bilgiler	37

BÖLÜM V

TARTIŞMA	39
5.1. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine Dayalı Bulgular.....	39
5.1.1. Geçerlik Analizlerine Dayalı Bulgular	39
5.1.1.1. Dil Geçerliği.....	39
5.1.1.2. İçerik Geçerliği	40
5.1.1.3. Yapı Geçerliği.....	41
5.1.1.4. Uyum Geçerliği / Eş Zaman Geçerliği.....	42
5.1.2. Güvenirlik Analizlerine Dayalı Bulgular.....	43
5.1.2.1. Zamana Karşı Değişmezlik (Test-Tekrar Test Güvenirliği).....	43
5.1.2.2. İç Tutarlılık	45
5.1.2.2.1. İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayısı	45
5.1.2.2.2. Madde - Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları	46

BÖLÜM VI

SONUÇ	47
ÖNERİLER	50

BÖLÜM VII

KAYNAKLAR	51
------------------------	-----------

BÖLÜM VIII

EKLER	55
EK I. Soru Formu	55
EK II. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği	57
EK III. The Oxford Worries About Labour Scale.....	58
EK IV. Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu.....	59
EK V. Araştırma İzin Yazıları.....	64
EK VI. Araştırma Akış Şeması	69
ÖZGEÇMİŞ	71

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa No
Tablo 1: Güvenirlik Sınama Yöntemleri, Kullanılabileceği Durumlar ve İstatistikler	13
Tablo 2: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik Güvenirlik Analizinde Yapılması Gereken Uygulamalar ve Uygulanan Yöntemler	20
Tablo 3: Annelerin Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Maddelerine Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımları	25
Tablo 4: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Uzman Görüşüne Dayalı Geçerlik Puan Ortalamaları	27
Tablo 5: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Kendall İyi Uyuşum Katsayısı Analiz (Kendall's (W) Test) Sonuçları	28
Tablo 6: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile İlgili Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri Değerleri	29
Tablo 7: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	31
Tablo 8: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Test ve Tekrar Test Puan Ortalamalarını Karşılaştırılması ve Korelasyonları	32
Tablo 9: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Madde ve Toplam Puan Korelasyonları ..	33
Tablo 10: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları	34
Tablo 11: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Alt Boyutlarının Madde-Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları ve Alt Boyutlarının Toplam Puan ve Ölçek Toplam Puan Korelasyonları	35
Tablo 12: Annelerin Sosyo-demografik Özelliklere Göre Dağılımı	36
Tablo 13: Annelerin Gebelik ve Doğum İle İlgili Tanıtıcı Özelliklere Göre Dağılımı	38

GRAFİK DİZİNİ

Sayfa No

Grafik 1: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi 30

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.ARAŞTIRMANIN KONUSU (PROBLEM) ve ÖNEMİ

Gebelik sadece önemli bir yaşam deneyimi değil aynı zamanda bireysel, fizyolojik, psikolojik değişim, sosyal uyum ve adaptasyonu kapsayan bir geçiş dönemidir (1). Gebelik döneminde, doğum sırasında ve doğum sonrasında birçok kadın bütün bu süreçlere yönelik korku ve anksiyete dışında endişe hissedebilir (2).

Korku ve endişe kavramları çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılmasına rağmen farklı kavramlardır. Endişe (tasa, kaygı) kelimesi, Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre tatmin edici olmayan veya tedirgin eden durumların ortaya çıkmasını önleyebilmede, güvensizlik içinde bulunulduğunda duyulan tedirgin edici duygu olarak tanımlanmıştır. Korku kavramı ise gerçek veya beklenen bir tehlike ile yoğun bir acı karşısında uyanan ve coşku, beniz sararması, ağız kuruması, kalp, solunum hızlanması vb. belirtileri olan veya daha karmaşık fizyolojik değişimlerle kendini gösteren duygu durumudur (3). Endişe klinik olarak belirti vermeyebilir (2).

Birçok gebe farklı sebeplerden dolayı endişe duyabilir. Bunlar; ilk gebelik, ileri yaş gebelik, doğum ağrısı, doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme, bebeğin ya da kendi sağlığının zarar görebileceği hatta ölebileceği, doğum indüksiyonu (suni sancı) uygulanabileceği, epizyotomi uygulanması ya da yırtıklarının olması, doğumda çaresiz kalma, doğum personelinin yetersiz desteği, doğum sırasında yalnız olma, utanma ve benzeri durumlardır (4, 5, 6, 7).

Doğum endişesini; gebenin önceki gebelik ve doğum deneyimleri, doğum süreci hakkında bilgi sahibi olması, travay ve doğum eğitimi alması, şu anki gebeliği, doğum için planlanan desteğinin olması, doğum hakkında duyduğu kötü hikâyeler (çevresel) gibi faktörler etkileyebilir (8, 9).

Yapılan birçok araştırmada gebelikte endişe ve korkunun neden ve sonuçları incelenmiştir. Bir çalışmada yaş, gebelikte alınan kilo ve doğum sayısı arttıkça gebelerin doğum korkusunun arttığı belirlenmiştir (6).

Başka bir çalışmada doğum eğitimi verilen ve verilmeyen gebeler arasında doğum korkusu açısından anlamlı fark bulunmuştur (10).

Serçekuş & Okumuş; yaptıkları çalışmada kadınların doğum endişesi beş ana gruba ayrılmıştır: doğum ağrısı, doğum sırasında problemlerin ortaya çıkması, doğumda yapılan bakım prosedürleri (epizyotomi, vajinal muayene, ve diğer invazif işlemler; vakum ve forseps gibi), sağlık personelinin tutumu ve cinselliktir (9).

Sjögren 100 gebe üzerinde yaptığı bir çalışmada gebelerin anksiyete sebepleri olarak güvenilir sağlık personeli eksikliği (%73), kendisinin yetersizliği korkusu (%65), annenin, bebeğin ya da her ikisinin ölme korkusu (%55), tolere edilemeyen ağrı hissi (%44), kontrolünü kaybetme (%43) bulunmuştur (11).

Huizink ve ark.'nın çalışmasında ise gebelerin çocuk doğurmaktan, fiziksel veya zihinsel özürlü çocuk doğurmaktan, kişisel görünüşleri hakkında endişeleri olduğu bulunmuştur (12).

Yapılan birçok çalışma ile doğum ağrısı korkusu ve doğum sürecinde gebenin neler yaşayacağını bilmemesinin elektif sezaryenlerin artışına neden olduğu gösterilmiştir (13, 14).

Korku ve endişe ile ilgili duygusal reaksiyonlarda niteliksel farklılıklar vardır. Endişe ve korku birbirinden farklı kavramlar olduğundan gebelik endişesine özel ölçüm aracı kullanılmasını gerektirir (15).

Sağlık alanına yönelik araştırmalar; endişenin çoğunlukla olumsuz düşünce ve görüntülere bağlı geliştiğini göstermektedir. Bu nedenle endişenin depresyon ve anksiyeteden ayrılabilmesi için sürülür (16, 17). Yetişkinlerde korku ve endişe arasındaki kavramsal farkı ortaya çıkaracak şekilde çok sayıda ölçüm materyali geliştirilmiştir (16, 18, 19).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği, kadınların doğum ve travay ile ilgili endişelerini değerlendirmek için psikometrik olarak geliştirilmiş bir ölçüm aracıdır.

1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı yeni doğum yapmış annelerin doğum sürecine yönelik endişelerini değerlendirmek üzere Maggie Redshaw, Colin Martin, Rachel Rowe ve Chris Hockley tarafından 2009 yılında geliştirilen Oxford Doğum Endişesi Ölçeği'nin (The Oxford Worries About Labour Scale-OWLS) Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirliğini belirlemektir (20).

1.3.HİPOTEZLER (DENENCELER)

Araştırmanın amacına yönelik hipotezler;

H₁: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği, Türkçe formu geçerlidir.

H₂: Oxford Doğum Endişesi Ölçeği, Türkçe formu güveniliridir.

1.4.VARSAYIMLAR (SAYILTILAR)

Bu çalışma, ülkemizde gebelerin doğum sürecine ki, özellikle doğum eylemine yönelik endişelerinin olabileceği varsayımından yola çıkılarak planlanmıştır.

1.5.SINIRLILIKLAR

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği geçerlik ve güvenilirliğinin farklı kültürde çalışılması ilk kez ülkemizde yapılmıştır. Bu nedenle ölçeğin Türkçe formu geçerlik güvenilirlik bulgularının bir başka araştırma ile karşılaştırılarak tartışılmasına dayanak oluşturacak kaynak desteği bulunamamıştır.

Veri toplama aşamasında tekrar test yöntemi ile ilgili olarak aralıksız yöntemin tercih edilmiş olması aynı annelere belirli bir süreden sonra tekrar ulaşılmasının güç olmasından kaynaklanmıştır.

Araştırma kapsamına alınma kriterlerinin, yazarın onayı dahilinde, ölçeğin oluşturulmasında kullanılan kriterler ile aynı kalması sağlanmıştır.

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

2.1.GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK

Belirli bir kültürde ve dilde geliştirilen bir ölçek o kültüre özgü kavramlaştırma ve örnekleme özelliklerini taşır. Aynı ölçeğin diğer kültür ya da dillerde uygulanabilmesi için yapılan sistematik hazırlık çalışmaları “ölçek uyarlaması” olarak adlandırılır (21).

Uyarlama aşamaları, ölçeklerdeki anlatımların/maddelerin eş anlama gelip gelmediğinin denetlenmesinden başlayarak, ölçeğin içyapısında ve psikometrik özelliklerinde değişimler olup olmadığının ortaya çıkarılmasına kadar giden bir dizi anlamsal, kültürel ve istatistiksel işlemi içermektedir (22).

Değişkenin boyutunu ölçmede kullanılacak ölçme aracının standart bir ölçme aracı olması verilerin istatistiksel özelliklere sahip veriler olmasını sağlayacaktır. Ölçeğin standart bir ölçme aracı olabilmesi için “güvenirlilik” ve “geçerlik” olarak nitelendirilen iki özelliğe sahip olması istenir (21, 23, 24).

2.1.1.GEÇERLİK

Geçerlik bir veri toplama aracının, incelemeyi amaçladığımız kuram, kavram ya da değişkenle ilgili bileşenleri ne derecede kapsadığını ya da yansıttığını yargıladığımız güvenirlikten sonra gelen ikinci önemli niteliktir (22).

Geçerlik, bir ölçme aracının kullanıldığı amaca hizmet etme derecesi olduğundan, ölçme araçlarından elde edilecek ölçümler hangi amaçla kullanılacaksa ölçme geçerliği de o amaca bağlı olarak değişecektir. Bir ölçeğin geçerliği sadece kendisiyle de belirlenemez. O ölçeğin, kullanım amacına, uygulandığı gruba ve puanlama biçimine de bağlıdır (24). Geçerliğin sınanması için geliştirilmiş birden fazla yöntem vardır ve bunlar araç geçerliği gibi karmaşık bir olgunun değişik yönlerinin kanıtlanmasında kullanılır (22, 26).

2.1.1.1.DİL GEÇERLİĞİ

Ölçek uyarlama çalışmalarının ilk basamağı ölçeğin çevirisidir. Bu ilk basamak oldukça yoğun dikkat ve önem verilmesi gereken bir bölümdür. Uyarlamının psikometrik bölümünde zaman alıcı ve karmaşık olan bu sürece özen gösterilmesi, ölçeğin güvenilirlik ve geçerliği için büyük önem taşımaktadır (23).

Gözüm ve Aksayan, kültürler arası ölçek uyarlaması yapılırken çeviri sürecinde; çevirmen seçimi, çeviri tekniği ve geri çeviri gibi konulara çok dikkat edilmesi gerektiğini belirtmektedir (23).

2.1.1.2.İÇERİK GEÇERLİĞİ

İçerik (kapsam) geçerliği, bir bütün olarak ölçeğin ve ölçekteki her bir maddenin amaca ne derece hizmet ettiği (24).

İçerik geçerliğini sağlamada, öncelikle incelenecek değişkenin özgül boyutlarını kapsayan bir taslağın en az üç kişiden oluşan bir uzman grubunun görüşüne sunulması gerektiği ve bu uzmanların bağımsız olarak değerlendirme yapmaları ve görüş belirtmeleri önerilmektedir (22). Sözü edilen uzman kişi, hem ölçeğin hazırlandığı bilim alanını iyi bilen hem de ölçek sorusu hazırlama teknik ve yöntemlerini iyi bilen bir kişidir. Ölçekteki her madde için; uzmanların katılım yüzdeleri karşılaştırılır. Uzmanların öneri ve eleştirileri doğrultusunda ölçek yeniden yapılandırılır (21, 28).

Uzman puanlaması için farklı yöntemler vardır. Bunlar;

1. Lawshe Tekniği

- a) Alan uzmanlar grubunun oluşturulması
- b) Aday ölçek formlarının hazırlanması
- c) Uzman görüşlerinin elde edilmesi
- d) Maddelere ilişkin kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesi
- e) Ölçeğe ilişkin kapsam geçerlik indekslerinin elde edilmesi
- f) Kapsam geçerlik oranları/indeksi ölçütlerine göre nihai formun oluşturulması

Lawshe tekniğinde, en az 5 en fazla ise 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır. Her bir madde uzman görüşleri “madde hedeflenen yapıyı ölçüyor”, “madde yapı ile ilişkili ancak gereksiz” ya da “madde hedeflenen yapıyı ölçmez” şeklinde derecelendirilmektedir. Kapsam geçerliğinin yanı sıra benzer şekilde maddenin

anlaşılabilirliği, hedef kitleye uygunluğu vb. amacıyla da uzman görüşleri derecelendirilebilir.

2. Davis tekniği

Uzman görüşlerini (a) “Uygun”, (b) “Madde hafifçe gözden geçirilmeli”, (c) “Madde ciddi olarak gözden geçirilmeli” ve (d) “Madde uygun değil” şeklinde dörtlü derecelendirmektedir. Bu teknikte (a) ve (b) seçeneklerini işaretleyen uzmanların sayısı toplam uzman sayısına bölünerek maddeye ilişkin “kapsam geçerlik oranı” elde edilmektedir ve 0,80 değeri ölçüt olarak kabul edilmektedir.

3. Kapsam geçerliği indeksi (KGİ)

Uzmanlar her bir ölçek maddesi için “1 puan: uygun değil, 2 puan: maddenin uygun şekilde getirilmesi gerekir, 3 puan: uygun ancak küçük değişiklikler gerekli, 4 puan: çok uygun şeklindedir.” puanlama sistemini kullanır. Araştırmacı her uzmanın her madde için verdiği puanları değerlendirerek, 1 ve 2 puan alan maddeleri çıkartır ya da yeniden düzenler. Eğer uzmanlar maddelerin %80'nini 3 ile 4 puan arasında değerlendirirse, KGİ skoru 0,80 olarak belirlenir. Ölçeğin kapsam geçerliği vardır diyebilmek için skorun 0.80 ve üzerinde olması gerekir (21, 23, 26, 28).

4. Kendall İyi Uyuşum Katsayısı

Kendall İyi Uyuşum Katsayısı; sıralı(ordinal) ölçekte değerlendiriciler arası uyumluluğu değerlendirmek için kullanılır. Kendall W; 0 (uyumluluk yok) ile 1 (tam uyumluluk) aralığındadır Bu teknikler dışında ölçek maddelerinin her biri ölçme derecesi 0 (Hiç uygun değil) - 100 (Tamamen uygun) puan veya 1 (en kötü) - 10 (en iyi) puan arasında uzmanlar tarafından değerlendirilebilir. Bu değerlendirme sonucunda Kendall İyi Uyuşum Katsayısı ile kapsam geçerliği belirlenir. Kapsam geçerliğinin olması için $p > 0.05$ 'ten olmalıdır (25, 28).

2.1.1.3.YAPI GEÇERLİĞİ

Yapı geçerliği, psikolojik test ya da ölçeğin kuramsal bir yapıyı, boyutu, özelliği ne derecede temsil ettiğiyle, bir diğer deyişle yeterince ölçtüğünün gösterilmesiyle ilgilidir. Ölçeğin bir yapıyı yeterince temsil edebilmesi ise maddelerin birbirleriyle tutarlı, yani aynı yönde ölçüm yapabilmesi; bir diğer deyişle de homojen olması demektir. Bu tanım alt boyut/ alt test/ alt ölçekler içinde geçerlidir. Her birinin kendi içinde homojen ve tutarlı olması gerekir (29).

Yapı geçerliği faktör analizi yaparak veya uzman görüşü alınarak sağlanır. Faktör analizi ile ölçekteki maddeler belli özelliklerine göre gruplandırılarak standart hale dönüştürülür. Yapı geçerliği ile ölçeğin üst grup ile alt grup arasındaki ayrımı ne derecede geçerli yaptığı belirlenir (24).

Bir ölçüm aracının yapı geçerliği için yapılan açıklayıcı faktör analizinde 4 temel aşama uygulanır (30, 31,32). Bunlar;

1) Veri grubunun faktör analizi için uygunluğunun değerlendirilmesi

- Değişkenler arası korelasyon katsayıları incelenir. Korelasyon katsayısının yüksekliği değişkenlerin ortak faktörler oluşturma olasılıklarını artırır.
- Barlett testi uygulanarak değişkenler arasındaki korelasyon test edilir. Farklılıklar bulunur ise veri grubunun faktör analizi için uygun olduğuna karar verilir.
- Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliği ölçütünün 0.50'nin üzerinde olması gerekir.

2) Faktörlerin elde edilmesi: Değişkenler arası korelasyonun en fazla olduğu ortak faktörlerin belirlenmesidir.

3) Faktörlerin rotasyonu: Amaç, isimlendirilebilir ve yorumlanabilir faktörler elde etmektir. Rotasyonda en çok kullanılan yöntem orthogonal rotasyon olup bunlar, varimax (en sık kullanılan teknik), equamax ve quartimax' tır.

4) Faktörlerin isimlendirilmesi: Maddelerin ağırlıklı olarak yığıldıkları faktörler dikkate alınarak, ifade ettikleri yapıya göre isimlendirilmesi yapılır.

Bilinen gruplar yaklaşımı ile de yapı geçerliği sağlanabilir. Bu yöntemde, ölçmeyi istediğimiz özellik açısından birbirine benzemediği düşünülen iki ayrı gruba geliştirilen araç uygulanır ve sonuçlar karşılaştırılır. Bu yaklaşıma zıt gruplar geçerliği de denilmektedir (33). Bu gruplardan birisi ölçülmek istenen faktörler bakımından bilinen bir gruptur. Ölçme sonunda bilinen grup beklenen yönde ölçümler vermiş ise aracın seçme geçerliği olduğuna, yani ölçülmek istenen faktörleri ölçebiliyor olduğuna karar verilir (22). Bu işlemde bilinen özellikler nedeniyle belirli özellik açısından farklı olarak düşünülen gruplara veri toplama aracı uygulanır. Örneğin annelerin doğum endişelerinin bir ölçümünün geçerliğinde primipar ve multipar gebeliklerin puanları karşılaştırılabilir. Ölçüm ortalamaları,

varyans analizi ya da t-testi ile karşılaştırılarak farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığı anlaşılabilir. Farklılığın mutlaka büyük olmasına gerek yoktur. Bazı primiparların hiç, bazı multiparların ise büyük endişe duymaları beklenebilir. Tüm bunlardan hareketle bazı grup farklılıklarının puanlarda yansımaları gene de beklenebilir (33).

Yapı geçerliğinin sağlanmasındaki bir kültürde geliştirilen ölçeğin başka bir kültüre uyarlanması doğrulayıcı faktör analizi kullanılır (31).

Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM), gözlenen değişkenlerle örtük değişkenler arası ilişkileri inceleyen ölçme modellerinin ve örtük değişkenler arası ilişkileri inceleyen yapısal modellerin test edilmesinde kullanılan analizlerin birleşimidir (34). Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), özellikle ölçme modellerinin (measurement models) incelendiği YEM türlerinden biridir. DFA gözlenen değişkenlerle örtük değişkenlerin arasındaki ilişkiyi ifade eden bir regresyon modelidir.

Modelin test edilmesinde YEM programlarından birisi kullanılır. Analiz sonuçlarında öncelikle ilişkilerin beklendik yönde ve istatistiksel olarak anlamlı olup olmadıklarına bakılır. Ayrıca modelin uyum değerleri bakımından istenilen değerleri üretip üretmediği incelenir. Modelin yeterli uyum vermediği veya araştırmacının daha iyi uyum değerleri elde etmek istediği durumlarda, analiz sonrasında üretilen düzeltme (modification) indisleri (doğrulayıcı faktör analizinde incelenen uyum işaretleri) incelenir.

Düzeltilme indisleri modele eklenecek muhtemel yeni ilişkileri ve bunların modele katkısını gösterir. Her bir düzeltme indisinin teorik çerçeve temelinde değerlendirilmesi ve ele alınması gerekir. Düzeltmeler yapıldıktan sonra model tekrar analiz edilir ve model yorumlanarak raporlaştırılır (35).

Model veri uyumunun değerlendirilmesinde kullanılan birçok indeks vardır. Her bir indeks model uyumu hakkında farklı bilgiler vermektedir ve bu yüzden araştırmacılar genellikle birden fazla indeksi rapor etmektedir.

Uyum istatistiği değerleri olarak adlandırılan değerler;

Ki-kare uyum istatistiği: Bir modelin kabul edilebilir olması için ki-kare değerinin anlamlı çıkmaması beklenir. Ancak uygulamada genelde anlamlı çıktığı görülür. Çünkü bu değer örneklem büyüklüğüne çok duyarlıdır. Bunun yerine ki-kare değeri serbestlik derecesine bölünür. Çıkan değer iki ya da altında olması modelin iyi bir model olduğunu, beş ya da altında olması modelin kabul edilebilir bir uyum iyiliğine sahip olduğunu gösterir (29).

Sık kullanılan diğer uyum iyiliği testleri: Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation-RMSEA), Standardize Ortalama Hataların Karekökü (Standardized Root-Mean-Square Residual-SRMR), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comperative Fit Index-CFI), Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (Non-Normed Fit Index-NNFI), Uyum İyiliği İndeksi (Goodness of Fit Index-GFI), Düzenlenmiş İyilik Uyum İndeksi (Adjusted Goodnes of Fit Index-AGFI)'dir (29, 36, 37).

DFA'de; ki-kare değeri, RMSEA ve SRMR'nin mutlaka verilmesi gereklidir. Ayrıca CFI, NNFI ve AGFI sık verilenler arasındadır. RMSEA'nın 0.08'e eşit ya da küçük olması ve p değerinin 0.05'ten küçük olması SRMR'nin 0.10'dan küçük olması, CFI ve NNFI değerlerinin 0.90'a eşit ya da üstünde olması, AGFI'nin 0.80'e eşit ya da üstünde olması, uyumun olduğunu gösterir (29, 34).

Model parametreleri, DFA'da tahmin ve test edilen popülasyon özellikleridir. Gözlenen değişkenlerle örtük değişkenler arasındaki ilişkiler DFA modellerinde tek yönlü oklarla gösterilir ve okun yönü örtük değişkenden gözlenen değişkene doğrudur. Örtük değişkenlerin gözlenen değişkenleri yordadığı (bilinen veya gözlenen durumlardan yola çıkarak bilinmeyen veya gözlenmeyen durumlar hakkında tahminde bulunmak) biçiminde bir hipotez kurulur. Faktör yükleri, gözlenen değişkenlerin örtük değişkenlerden kestirilmesindeki regresyon katsayılarıdır. Bu değerlerin oldukça yüksek olması istenilir. Genel olarak 0.71 üzeri faktör yükleri mükemmel, 0.63-0.70 arası çok iyi, 0.55-0.62 arası iyi, 0.45-0.54 arası normal ve 0.32-0.44 arası zayıf olarak değerlendirilir (35).

2.1.1.4.UYUM GEÇERLİĞİ

Eşzamanlı olarak geliştirilen ölçekten elde edilen puanlarla, belirlenen kriter arasındaki korelasyon uyum geçerliği olarak değerlendirilir (24). Uyum geçerliği sınamalarında tek gereklilik, gerçekten karşılaştırmaya uygun ve geçerli bir ölçütün var olmasıdır. Tasarlanan ölçme aracının, amaçlanan özelliği ne kadar başarıyla öngördüğünü belirlemeye yarar. Ağırlık araç ile herhangi bir ölçüt arasındaki ilişkinin oluşturulmasına verilir (24).

Eş Zaman Geçerliğinde (Ölçek Bağıntılı Geçerlik) geliştirilen ölçme aracı puanları ile daha önceden geliştirilmiş, geçerliği yüksek olan ve aynı özelliği ölçen başka bir ölçme aracı puanları arasında korelasyon katsayısı karşılaştırılır. Aynı

zamanda uygulanan bu iki ölçüm aracı arasındaki yüksek korelasyon katsayısı, yeni aracın eşzaman geçerliğini gösterir (38, 21). Ölçüte bağlı geçerlik karar vericilere kararlarının etkili, uygun ve geçerli olduğu konusunda bazı güvenceler verir (39).

2.1.2.GÜVENİRLİK

Ölçeğin taşınması gereken özelliklerden birisi olan güvenilirlik; bir ölçme aracıyla aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesidir. Güvenirlik ölçme amaçlı veri toplama araçları için vazgeçilmez olan bir niteliktir. Güvenirliği saptamanın değişik yolları vardır ve bunların her biri araç başarısının ayrı bir yönü ile ilgili bilgiler sağlar (22, 24).

Kavramsal ve istatistiksel olarak güvenilirlik, bir testteki gerçek farklılıkların, toplam farklılığa oranıdır. Bir ölçeğin güvenilirlik katsayısını bulunmasında çeşitli yöntemlerden yararlanılmaktadır. Bu yöntemler; hata kaynaklarından hangisinin dikkate alınıp alınmadığına, içinde bulunulan koşullara, ölçeğin tekrar uygulama olasılığının bulunup bulunmamasına, ölçeğin paralel formunun varlığına ya da yokluğuna, ölçeğin bir güç ya da hız testi oluşuna göre seçilip kullanılmaktadır (23, 25).

2.1.2.1.ZAMANA GÖRE DEĞİŞMEZLİK (TEST-TEKRAR TEST GÜVENİRLİĞİ)

Testin ölçmedeki kararlılığını gösterir (40). Test-tekrar test güvenirligi zamana göre değişmezlik ilkesini temsil eder. Aracın değişik zamanlardaki yinelemeli ölçümlerde benzer ölçüm değerlerini sağlama özelliği ile ilgilenir (41). Ölçülen özellik kısa zaman içerisinde değişkenlik göstermiyor ise tekrarlayan testlerde aynı ya da oldukça yakın sonuçların alınması beklenir (30, 31). Bu güvenilirlik sınaması genellikle fiziksel ve teknoloji ile ilgili ölçümler, yazılı ölçekler (skala) ve gözlemlerde kullanılır. Birçok ilgi odağı zaman içinde değişimlere uğrar. Tutumlar, davranışlar, duygular, bilgiler, fiziksel durumlar vb. özellikler iki ölçüm dönemi arasında değişim gösterebilir (42). Testin ölçüldüğü niteliğin sürekli değişkenlik gösterdiği durumlarda kullanılmaz (21). Ölçüm zamanları arasında ölçülen değişkenlerin istikrarlı kalmasının yanı sıra diğer koşulların da buna etki etmemesi

zorunluluğu vardır. Bu koşulun her zaman yerine getirilmesi olanaklı olmadığından, test-tekrar test güvenilirliği çoğu kez olduğundan daha düşük düzeyde hesaplanır (31).

Zamana karşı değişmezlikte ölçümler arasında güvenilirliği belirlemede kullanılan korelasyon katsayısının 0 ile 1 arasında olması gerekmektedir. Geliştirilen ya da uyarlanan ölçeğin test tekrar test güvenilirliğini bulmak için iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Test puanları sürekli bir değişken ve eşit aralıklı (interval) ölçek nitelikleri taşıdığı için güvenirlüğün bulunmasında genellikle Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon eşitliği kullanılmaktadır (39).

Testin tekrarı yönteminde, iki farklı yol izlenir.

- 1. Aralıksız Yöntem:** Test aynı gruba aralıksız ya da kısa bir dinlenmeden sonra uygulanır. Bu durumda zaman aralığı kısa olduğu, ara verilmeden uygulandığı için aracın uygulandığı grup, verdikleri yanıtı hatırlayabilir. Bu nedenle iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı gerçeği yansıtmayabilir. Eğer deneklere bir süre sonra ulaşma olasılığı yoksa bu yöntem tercih edilmelidir (37).
- 2. Aralıklı Yöntem:** Test aynı gruba belli bir aralıkla (iki hafta, iki ay vb.) iki kez uygulanır. Bireylerin birinci uygulamadan aldıkları puanlar ile ikinci uygulamadan aldıkları puanlar arasındaki korelasyon katsayısı hesaplanır. Elde edilen korelasyon katsayısı, testin güvenilirlik katsayısıdır (37).

2.1.2.2.İÇ TUTARLILIK

Güvenirlilik analizlerinin önemli bir diğer adımı da iç tutarlılık ya da homojenitedir. İç tutarlılığın dayandığı temel görüş, her ölçme aracının belli bir amacı gerçekleştirmek üzere, birbirinden deneysel olarak bağımsız ünitelerden oluştuğu ve bunların bir bütün içinde, bilinen ve birbirine eşit ağırlıklara sahip olduğu varsayımdır (21, 22).

Gerek geliştirilen, gerekse uyarlanan bir ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek üzere başvuru olan bir diğer yöntem madde istatistikleridir. Madde istatistikleri ya da madde güvenirligi olarak bilinen bu yöntemde, her bir test maddesinin varyansı, toplam test puanının varyansı ile karşılaştırılarak arasındaki ilişkiye bakılır (21,41).

Maddelerin testin geneli ile tutarlılığını incelemek gerektiğinde madde-test korelasyonu hesaplanır. Bu hesaplama için Pearson Momentler çarpımı korelasyonunun düzeltilmiş formülü kullanılır (21, 39).

Ölçekteki maddeler, eşit ağırlıkta ve bağımsız üniteler şeklinde ise, her madde ile toplam değerler arasındaki korelasyon katsayısının yüksek olması beklenir. Eğer bir maddenin toplam puana olan korelasyonu düşük ise, bu o maddenin testteki diğer maddelerden farklı bir niteliği ölçtüğünü gösterir (21, 24).

Yaygın olarak kullanılan iki yöntem alfa katsayısı ya da Cronbach Alfa (Coefficient Alpha/Cronbach's Alpha), Kuder-Richardson 20 (KR-20) ve Kuder-Richardson 21 (KR-21) formülüdür. Cronbach Alfa ve ikiye bölünmüş maddelerde kullanılan en genel alfa katsayısının özel bir durumu olan KR-20 ve KR-21 bölünmüş ölçek işlemlerinde yeğlenir. Çünkü ölçeği iki yarıya bölmenin tüm olası biçimleri için bölünmüş ölçek korelasyonunun bir hesaplamasını verir (43).

Cronbach Alfa, KR-20 ve KR-21 formüllerinin hepsinde normal değer sayısı 0.0 ile 1.00 arasındadır ve yüksek değerler yüksek bir iç tutarlılık derecesini gösterir. Bu madde istatistikleri ölçme aracındaki her maddenin aldığı değer ile aracın tümünden alınan toplam değer arasındaki ilişkiyi ifade eder. Ölçekteki maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ölçüp ölçmediklerine bakılmaktadır. Belli bir düzeyde korelasyon katsayısına sahip olmayan maddelerin yeterince güvenilir olup olmadığına böylece karar verilir. Bir maddenin güvenilir olup ölçme aracında kalmasına karar verme durumu, araştırmacının aldığı ölçüte göre değişir; ancak 0.8 ve üzerinde korelasyon katsayısı bulunan maddeler genelde ölçeğe alınır (23, 24).

İç tutarlılığın sınındığı bir diğer yöntem Kappa uyum çözümleridir. "Cohen's Kappa Statics" olarak da belirtilen bu çözümlerinde, aracın toplam ölçüm değeri ile maddelerin her biri ya da araçtaki her bir madde ile diğerleri arasında ilişki kurma yoluyla, aracın rastlantı olarak taşıdığı uyum oranını belirlemek amaçlanır. Bu yöntemin daha çok yeni araç geliştirmede kullanılması yaygındır ve düşük ilişki katsayısı getiren maddeler ayıklanarak, aracın güvenilirliği yükseltilmiş olur (21, 43).

Güvenirlik sına yöntemleri, kullanılabileceği durumlar ve istatistikler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Güvenirlik Sınama Yöntemleri, Kullanılabileceği Durumlar ve İstatistikler

Yöntem	Durum	İstatistiksel Formüller
Değişmezlik		
Test-tekrar test	Ölçülen nitelik kararlı ise	Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu
Paralel Form	Genellikle ölçek geliştirmede, referans test varlığında	Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu
Ölçümcü Güvenirliği		
Gözlemciler arası uyum	2 ya da çok gözlemci aynı niteliği ölçer ise	Korelasyon t-testi, Varyans Analizi, Kappa İstatistiği
Gözlemciler içi uyum	Tek gözlemci aynı niteliği farklı zamanlarda ölçer ise	Korelasyon t-testi
İç tutarlılık		
Testi yarılama	İki yarıda varyans eşit-çok yakın ise	Spearman-Brown
	Madde puanları süreksiz ise	KR-20
	Sürekli (Likert tipi) ise	Cronbach Alfa
	Her madde aynı güçlük derecesine sahip ise	KR-21
Madde analizi istatistikleri	Maddeler süreksiz, iki seçenekli ise	Pearson Momentler çarpımı korelasyonu düzeltilmiş formülü ile (bi-serial)
	Sürekli (Likert tip) ise	Pearson Momentler çarpımı korelasyonu düzeltilmiş formülü (point-bi-serial)

Kaynak: Aksayan S, Gözüm S. Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması İçin Rehber I: Psikometrik Özellikler ve Kültürlerarası Karşılaştırma. *Hemşirelik Araştırma Geliştirme Dergisi* 2002;4(2):9-13.

2.1.2.3.ÖLÇEĞİN İKİ YARIM TEST GÜVENİRLİĞİ

Bir ölçeğin iki yarıya bölünmesi ile elde edilen güvenirlik katsayısı, eşdeğer iki yarı güvenirliği olarak adlandırılır. Bu yarıya bölme işlemi birkaç şekilde yapılabilir. Bunlardan biri ölçek maddelerini ilk yarı-ikinci yarı olarak bölmek ya da ölçeğin çift sayılı ve tek sayılı maddelerini ayırarak ikiye bölmektir (22, 44).

Testin bütününe ilişkin güvenirlik katsayısını elde etmek için Spearman-Brown formülü kullanılmaktadır (44).

2.1.2.4.CRONBACH ALFA GÜVENİRLİK KATSAYILARI

Ölçeğin iç tutarlılığını ölçmede kullanılan bir diğer yöntem olan Cronbach alfa güvenirlik katsayısı; ölçekte yer alan maddelerin varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan bir ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır (24, 45).

Likert tipi bir ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için, Cronbach Alfa ya da Alfa Katsayısı olarak bilinen güvenirlik ölçütünün kullanılması gerekir. Birbiri ile yüksek ilişki gösteren maddelerden oluşan ölçeklerin alfa katsayısı yüksek olur (23).

Cronbach alfa katsayısı ölçek içinde bulunan maddelerin iç tutarlılığının, homojenliğinin ölçüsüdür. Ölçeğin alfa katsayısı ne kadar yüksek olursa bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbiri ile tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini yordayan (kestirimsel) maddelerden oluştuğu varsayılır. Yordama geçerliği, bir ölçekten elde edilen yordamsal puan ile belirlenen kriter arasındaki korelasyonun hesaplanmasıyla elde edilir. Korelasyon katsayısı 0 ve +1 arasında değişir. Likert tipi bir ölçekte yeterli olabilecek alfa katsayısı, olabildiğince 1'e yakın olmalıdır (23).

Literatüre bakıldığında güvenirliğin 0.70-0.80 arasında olmasının aracın araştırmalarda kullanılması için yeterli olduğu ifade edilmektedir. Alfa katsayısının bulunabileceği aralıklar ve buna bağlı olarak da ölçeğin güvenirlik durumu aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirliktedir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derece güvenilir bir ölçektir (27, 47).

BÖLÜM III

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN TİPİ

“Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğini değerlendirmek üzere yapılan metodolojik tipte bir çalışmadır.

3.2. ARAŞTIRMANIN YERİ VE ZAMANI

Araştırma Konya ili Dr. Faruk Sükan Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi lohusa servisinde yapılmıştır. Veriler, 01 Mart 2014 - 31 Mayıs 2014 tarihleri arasında toplanmıştır.

3.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini, araştırmanın veri toplama tarihleri arasında Konya ili “Dr. Faruk Sükan Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi’nde” doğum yapan, araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden anneler oluşturmuştur.

Araştırmanın örneklemini, ölçekte yer alan soru sayısının 10 olması ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmak için soru sayısının en az 10 katı kadınla ($10 \times 10 = 100$) çalışılacak olması belirlemiştir. Ölçek uygulamalarında kullanılacak faktör analizi için 100 ile 200 arasında örneklem büyüklüğünün veya her madde için 1×10 sayısının yeterli olacağı belirtilmektedir (45). Araştırma kapsamına alınma kriterleri dahilinde $n=116$ anneye ulaşılmıştır.

Araştırma Kapsamına Alınma Kriterleri:

1. 16 yaş üzeri,
2. En az ilkokul mezunu,
3. Bebekleri ölmemiş annelerdir.

3.4. BAĞIMLI VE BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER

Metodolojik tipte çalışmadır. Değişkenleri yoktur.

3.5.KULLANILAN GEREÇLER

3.5.1.ANNELERE İLİŞKİN TANITICI SORU FORMU(EK I)

Annelerin sosyo-demografik özellikleri, gebelik ve doğum öyküleri ile ilgili tanımlayıcı bilgilerini belirlemek amacıyla oluşturulan soru formu 18 sorudan oluşmaktadır.

3.5.2.OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ (EK II) (THE OXFORD WORRIES ABOUT LABOUR SCALE / OWLS) (EK III)

Yeni doğum yapmış kadınların doğum sürecine yönelik endişelerini değerlendirmek üzere 10 maddelik Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Maggie Redshaw, Colin Martin, Rachel Rowe ve Chris Hockley tarafından 2009 yılında geliştirilmiştir. Kadınların doğum sürecine yönelik endişeleri 4 puanlık likert ölçek ile değerlendirilmiştir. (1) Çok endişeliydim, (2) Oldukça endişeliydim, (3) Çok endişeli değildim, (4) Hiç endişeli değildim şeklinde puanlanmıştır (20). Ölçeğin bu çalışmada kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren araştırmacı Maggie Redshaw'dan izin alınmıştır (EK V).

Ölçek toplam puan üzerinden değerlendirilmektedir (min=10, max=40). Puan arttıkça kadınların endişe düzeyi artıyor şeklinde yorumlanmaktadır. Üç alt boyuta sahip olan ölçeğin ters soruları yoktur.

Redshaw ve arkadaşları tarafından oluşturulan "Oxford Doğum Endişesi Ölçeği" ile ilgili Açıklayıcı Faktör Analizi sonucu ölçeğin alt boyutları "Ağrı ve Sıkıntı", "Doğum Öncesi Belirsizlik" ve "Müdahaleler" olarak belirlenmiştir. Ağrı ve Sıkıntı boyutu ölçeğin 4, 5, 6, 7 maddelerinden, Doğum Öncesi Belirsizlik boyutu 1, 2 maddelerinden, Müdahaleler boyutu ise 3, 8, 10 maddelerinden oluşmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucu faktör yükü yeterli olmadığı için Madde 9 (utanma

konusunda endişeli) alt boyutlara katılmamıştır. Alt boyutların değerlendirilmesi kendi içindedir, standardize edilmemiştir (20).

3.5.3.DOĞUM VE DOĞUM SONRASI DÖNEME İLİŞKİN ENDİŞELER SORU FORMU (EK IV)

Gebelerin doğum ve doğum sonrası döneme ilişkin endişelerini belirlemek üzere 61 maddeden oluşan soru formu 2008 yılında Gül Kitapçioğlu, Emre Yanikkerem, Ümran Sevil ve Derya Yüksel tarafından geliştirilmiştir. Soru formu 5 puanlık likert tiptedir. (1) Hiç katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Tamamen katılıyorum şeklinde puanlanmıştır.

Ölçek toplam puan üzerinden değerlendirilmektedir (min=61, max=305). On alt boyuta sahip olan ölçeğin ters soruları yoktur. Ölçeğin alt boyutlarından “Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” ile ilişkili olan "Doğum eylemine ilişkin endişeler" (madde 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23), "Travay öncesi endişeler" (madde 53, 54, 55) ve " Sezaryen olma endişesi" (madde 60, 61) üç alt boyutu analizlerde standardize edilmiş puanları ile kullanılmıştır.

Puanların Standardizasyonu: Faktörlerin her birine ait soru sayısı farklı olduğundan karşılaştırılabilmesi için standardizasyon uygulanmıştır. Bu amaçla, faktörden elde edilen toplam ham puan, o faktörden alınabilecek en yüksek tavan puana bölünüp, 10 ile çarpılmıştır. Standartlaştırma sonrası elde edilen puanlar 1-10 puan arasında değişmektedir (47).

3.6. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ VE SÜRESİ

“Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” Türkçe formunun:

Dil geçerliği;

İngilizceden Türkçeye çeviri de öncelikle ölçek araştırmacı tarafından İngilizceden Türkçeye çevrilmiş, daha sonra iki dil bilen (İngilizce-Türkçe) alanında uzman beş öğretim üyesi tarafından ölçeğin çevirisi yapılmıştır. Bu çeviriler sonucunda en uygun ifadeler seçilerek ortak bir çeviri oluşturulmuştur.

Ölçeğin İngilizceden Türkçeye çevirisi; İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümünden 1, Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümünden 2, İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünden 1, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Paramedik Bölümünden 1 olmak üzere 5 öğretim üyesi tarafından yapılmıştır.

Ölçeğe son şekli verildikten sonra, yeniden Türkçeden İngilizceye çevirisi (geri çeviri) Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda görevli Okutman tarafından yapılarak yazarın onayına sunulmuştur (EK V).

İçerik Geçerliği;

İçerik geçerliğinde, ölçme aracında bulunan soruların, ölçme amacına uygun olup olmadığı incelemek için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Ölçeğin içerik geçerliği için görüş veren uzmanlar kadın sağlığı ve doğum hemşireliği ile halk sağlığı alanlarında uzmanlaşmış hemşire ve ebe kökenli öğretim üyeleridir. Ölçek; İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümünden 1, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bölümünden 1, Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümünden 3, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Paramedik Bölümünden 1, Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümünden 1, Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümünden 1 olmak üzere toplam sekiz öğretim üyesi tarafından puanlanmıştır (Tüm maddeler için en düşük ve en yüksek uzman değerlendirme puanı 1-100 arasındadır).

Ölçekte yer alan ifadelere, uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda, son şekli verilmiştir. Uzman Görüş Puanları SPSS 16.0 hesap programında Kendall's W iyi uyum analizi yapılarak değerlendirilmiştir.

“Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmak üzere 01 Mart 2014 – 31 Mayıs 2014 tarihleri arasında Konya ili “Dr. Faruk Sükan Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde” doğum yapan, araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden annelere:

Birinci Uygulama;

1. Annelere İlişkin Tanıtıcı Soru Formu: Lohusa servisinde yatan annelere doğumdan sonra 24 saat içinde yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak uygulanmıştır (EK I).
2. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği: Lohusa servisinde yatan annelere doğumdan sonra 24 saat içinde uygulanmış, annelerden ölçekte yer alan maddeleri bizzat okuyup işaretlemeleri istenmiştir (EK II).
3. Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu: Araştırmada paralel ölçek olarak kullanılmıştır. Lohusa servisinde yatan annelere, Oxford Doğum Endişesi Ölçeği uygulandıktan hemen sonra uygulanmıştır. Annelerden, ölçekte yer alan maddeleri bizzat okuyup işaretlemeleri istenmiştir (EK IV).

İkinci Uygulama (Tekrar Test Uygulaması);

1. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği lohusa servisinde yatan ve ilk uygulamanın yapıldığı örneklem sayısının yarısı kadar sayıdaki (n=50) anneye (ilk uygulamada yer alan anneler) aralıksız tekrar test yöntemi kullanılarak, doğumdan sonra 48 saat içinde uygulanmıştır. Annelerden, ölçekte yer alan maddeleri bizzat okuyup işaretlemeleri istenmiştir (EK II).

3.7.VERİLERİN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

Araştırmadan elde edilen verilerin analizi bilgisayarda Statistical Package for Social Science 16 (SPSS 16.0) paket programı ve LISREL 9.1 Student istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik/Güvenirlik Analizleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik Güvenirlik Analizinde Yapılması Gereken Uygulamalar ve Uygulanan Yöntemler

Ölçeğin Geçerlik Analizlerine Yönelik Yapılan Uygulamalar		
Durum	Yapılması Gereken Uygulamalar	Uygulanan Yöntemler
Dil geçerliği	<ul style="list-style-type: none">• Araştırmacı çevirisi• Uzman grup çevirisi• Uzman derlemesi• Uzman geri çevirisi• Ölçek yazarının kontrol ve onayı	<ul style="list-style-type: none">• Orijinal ölçek araştırmacı tarafından İngilizceden Türkçeye çevirisi yapılmıştır.• Beş uzman tarafından İngilizceden Türkçeye çevirisi yapılmıştır.• Türkçe çeviriler Türkçe Dil Uzmanı tarafından derlenmiştir.• Derlenen çeviri orijinal ölçeği bilmeyen İngilizce Dil Uzmanı tarafından İngilizceye geri çevrilmiştir.• İngilizceye geri çeviri ölçek yazarına onaylatılmıştır.
İçerik (Kapsam) Geçerliği	<ul style="list-style-type: none">• Uzman puanlaması• Kendall Uyuşum Katsayısı (W)	<ul style="list-style-type: none">• Sekiz uzman tarafından ölçek maddeleri puanlanmıştır.• SPSS 16.0 programında analiz edilmiştir.
Yapı Geçerliği	<ul style="list-style-type: none">• Doğrulayıcı Faktör Analizi (Boyutlar Arası Pearson Korelasyon Boyut İçindeki Değişkenlerin Faktör Yükleri)	<ul style="list-style-type: none">• LISREL 9.1 Student istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir.
Uyum Geçerliği (Eş Zaman Geçerliği)	<ul style="list-style-type: none">• Paralel form, benzer ölçek kullanımında Pearson Korelasyon Katsayısı	<ul style="list-style-type: none">• Paralel formun alt boyutları ile Oxford Doğum Endişesi Ölçeği toplam puan korelasyonları incelenmiştir.

Ölçeğin Güvenirlik Analizlerine Yönelik Yapılan Uygulamalar			
Durum	Yapılması İşlemler	Gereken	Uygulanan Yöntemler
Zamana Karşı Değişmezlik (Test-Tekrar Test Güvenirliği)	<ul style="list-style-type: none"> Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği Bağımlı Gruplarda t testi 		<ul style="list-style-type: none"> Aralıksız tekrar test yöntemi kullanılarak bağımlı gruplarda t testi ile analiz edilmiştir.
İç Tutarlılık	<ul style="list-style-type: none"> Cronbach Alfa Çözümlemesi, Madde Toplam Korelasyonu Testi Yarılama Yöntemi (Spearman-Brown, KR-20, Cronbach Alfa, KR-21) 		<ul style="list-style-type: none"> Cronbach alfa çözümü ve madde toplam korelasyonu analiz edilmiştir. Ölçek üç boyutlu olduğu için yarıya bölme yöntemi kullanılmamıştır.
Ölçümcü Güvenirliği	<ul style="list-style-type: none"> Gözlemciler arası uyum Gözlemciler içi uyum 		<ul style="list-style-type: none"> Gözleme dayalı bir araştırma olmadığı için değerlendirilmemiştir.

Tüm araştırma süreci EK VI' da belirtilmiştir.

3.8.SÜRE VE OLANAKLAR

Araştırma; planlama, uygulama, değerlendirme ve rapor etme aşamalarından oluşmaktadır. Aşağıda yer alan tabloda araştırmanın temel aşamalarına dayalı süre ve olanaklar detaylı olarak verilmiştir.

ARAŞTIRMA ZAMAN ÇİZELGESİ

YAPILAN ÇALIŞMALAR	Mart - Nisan 2013	Mayıs - Haziran 2013	Temmuz - Ağustos 2013	Eylül - Ekim 2013	Kasım - Aralık 2013	Ocak 2014	Şubat - Mart 2014	Nisan - Haziran 2014	Temmuz - Ağustos 2014	Eylül 2014
Literatür İnceleme, Araştırmanın Adı ve Desenini Belirleme										
Araştırma Önerisi Hazırlama										
Araştırma Önerisi Sunma ve Gerekli Düzeltmeleri Yapma										
Etik Kurul Başvuruları										
Veri Toplama										
Veri Girişi ve Değerlendirme (Analiz)										
Rapor (Tez) Yazma										
Tez Savunması										

3.9. ETİK AÇIKLAMALAR

1. Maggie Redshaw, Colin Martin, Rachel Rowe ve Chris Hockley tarafından geliştirilen Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirliğinin çalışılabilmesi için sorumlu yazar Maggie Redshaw'dan izin alınmıştır.
2. Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu kullanılması için sorumlu yazar Emre Yanikkerem'den izin alınmıştır.
3. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ne tez önerisi sunulmuş, kabulünden sonra etik izin başvuruları yapılmıştır.
4. Araştırmanın uygulanabilmesi için Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'ndan gerekli izin alınmıştır.
5. Araştırmanın uygulanacağı yer olan Konya ili Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği'nden "Dr. Faruk Sükan Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde" çalışma yapılabilmesi için resmi izin alınmıştır.
6. Araştırmaya katılmayı kabul eden annelerden sözel onam alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümünde araştırmada kullanılan Oxford Doğum Endişesi Ölçeği geçerlik ve güvenirlik analizleri ile araştırmaya katılan annelere ilişkin tanıtıcı (sosyo-demografik, gebelik ve doğum) bilgilere dayalı bulgular yer almaktadır.

Bulgular iki adımda değerlendirilmiştir:

1. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği geçerlik ve güvenirlik analizlerine dayalı bulgular
2. Çalışmaya katılan annelere ilişkin tanıtıcı bilgilere dayalı bulgular

4.1. OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZLERİNE DAYALI BULGULAR

Bu bölümde yeni doğum yapmış kadınların, doğum sürecine yönelik endişelerini değerlendirmek üzere Redshaw ve arkarkadaşları tarafından geliştirilen Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe uyarlamasına dayalı geçerlik ve güvenirlik analizlerine yer verilmiştir.

Annelerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtların sayı ve yüzde dağılımları Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3. Annelerin Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Maddelerine Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımları

Ölçek Maddeleri	Yanıt Kategorileri							
	Çok Endişeliydim		Oldukça Endişeliydim		Çok Endişeli Değildim		Hiç Endişeli Değildim	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme konusunda	26	22.4	46	39.7	29	25	15	12.9
Hastaneye zamanında ulaşma konusunda	14	12.1	28	24.1	47	40.5	27	23.3
Doğumun suni sancıyla başlatılması konusunda	22	19.0	33	28.4	25	21.6	36	31.0
Doğumun uzun sürmesi konusunda	40	34.5	40	34.5	18	15.5	18	15.5
Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda	41	35.3	45	38.8	15	12.9	15	12.9
Ağrının giderilmesine yönelik etkili destek alma konusunda	20	17.2	40	34.5	29	25.0	27	23.3
Doğumun ne kadar süreceğini bilmeme konusunda	38	32.8	42	36.2	16	13.8	20	17.2
Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda	27	23.3	32	27.6	24	20.7	33	28.4
Utanma konusunda	32	27.6	35	30.2	21	18.1	28	24.1
Sezaryene gerek duyulabileceği konusunda	39	33.6	25	21.6	14	12.1	38	32.8
Toplam	299	25.8	366	31.5	238	20.5	257	22.2

Araştırmaya katılan annelerin %39.7'si “Doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme konusunda” oldukça endişeliydim, %40.5'i “Hastaneye zamanında ulaşma konusunda” çok endişeli değildim, %38.8'i “Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda” oldukça endişeliydim, %36.2'si “Doğumun ne kadar süreceğini bilmeme konusunda” oldukça endişeliydim, %33.6'sı “Sezaryene gerek duyulabileceği konusunda” çok endişeliydim yanıtını vermiştir.

Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin toplam puan ortalaması 23.90 ± 6.78 olup ortalama değeri 23'tür. Yaptığımız çalışma da puanlama minimum 10 maksimum 40, değer aralığı (range) ise 30'dur. Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin maddeleri normal dağılıma uymaktadır. Ölçeğin puanlamasının kesme değeri yoktur, kadınların aldıkları puan arttıkça doğum endişesi artıyor olarak değerlendirilmiştir.

4.1.1. GEÇERLİK ANALİZLERİNE DAYALI BULGULAR

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile ilgili geçerlik çalışması kapsamında ölçeğin dil geçerliği, içerik geçerliği, yapı geçerliği ve uyum geçerliği analizlerine dayalı bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1.1. Dil Geçerliği

Türk toplumuna uygulanabilmesi için; Oxford Doğum Endişesi Ölçeği orijinali (İngilizce) önce araştırmacı tarafından, daha sonra her iki dili (İngilizce Türkçe) bilen beş akademisyen tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin (10 madde) Türkçe çevirisinde kullanılan ifadeler, Türkçe dil uzmanı tarafından değerlendirilerek, Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe çevirisine son şekli verilmiştir (EK II). Son şekli verilen Türkçe metin, Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin orijinalini (İngilizce) bilmeyen İngilizce dil uzmanı tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Geri çevirisi yapılan ölçek Maggie Redshaw tarafından onaylanmıştır (EK V).

4.1.1.2. İçerik Geçerliği

Türkçe form üzerinde yer alan her bir madde (10 madde) kadın sağlığı ve doğum alanında uzman sekiz akademisyen (hemşire ve ebe akademisyenler)

tarafından, ölçme derecesi 100 tam puan üzerinden, değerlendirilmiştir (içerik geçerliği) (EK II).

Uzmanların Oxford Doğum Endişesi Ölçeği maddelerine verdikleri en düşük, en yüksek puanlar ve maddelerin puan ortalamaları ile uzman görüşlerine dayalı toplam puan ortalamaları ile Kendall İyi Uyuşum Katsayısı Analiz sonuçları Tablo 4 ve 5’de yer almaktadır.

Tablo 4. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Uzman Görüşüne Dayalı Geçerlik Puan Ortalamaları

Maddeler	Ort.	S.S	Min	Max
1. Doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme konusunda	96.8	4.5	90.0	100
2. Hastaneye zamanında ulaşma konusunda	95.6	10.5	70.0	100
3. Doğumun suni sancıyla başlatılması konusunda	95.6	7.2	80.0	100
4. Doğumun uzun sürmesi konusunda	95.6	7.2	80.0	100
5. Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda	98.7	2.3	95.0	100
6. Ağrının giderilmesine yönelik etkili destek alma konusunda	93.7	5.8	85.0	100
7. Doğumun ne kadar süreceğini bilmeme konusunda	95.6	4,1	90.0	100
8. Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda	88.7	9.5	70.0	100
9. Utanma konusunda	91.8	9.9	70.0	100
10. Sezaryene gerek duyulabileceği konusunda	95.6	4.1	90.0	100
Toplam	94.8	3.7	87.5	100

Ölçeğin uzman görüşüne dayalı en yüksek puan ortalamasına sahip maddesi “Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda” ($\bar{X}=98.7\pm 2.3$) ile madde 5 (min=95; max=100), en düşük puan ortalamasına sahip maddesi ise “Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda” ($\bar{X}=88.7\pm 9.5$) ile madde 8 (min=70; max=100) olarak yer almıştır. Diğer maddeler

sırasıyla “Doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme konusunda” ($\bar{X}=96.8\pm4.5$) ile madde 1 (min=90; max=100), “Hastaneye zamanında ulaşma konusunda” ($\bar{X}=95.6\pm10.5$) ile madde 2 (min=70; max=100), “Doğumun suni sancıyla başlatılması konusunda” ($\bar{X}=95.6\pm7.2$) ile madde 3 (min=80; max=100), “Doğumun uzun sürmesi konusunda” ($\bar{X}=95.6\pm7.2$) ile madde 4 (min=80; max=100), “Doğumun ne kadar süreceğini bilmeme konusunda” ($\bar{X}=95.6\pm4.1$) ile madde 7 (min=90; max=100), “Sezaryene gerek duyulabileceği konusunda” ($\bar{X}=95.6\pm4.1$) ile madde 10 (min=90; max=100), “Ağrının giderilmesine yönelik etkili destek alma konusunda” ($\bar{X}=93.7\pm5.8$) ile madde 6 (min=85; max=100), “Utanma konusunda” ($\bar{X}=91.8\pm9.9$) ile madde 9 (min=70; max=100), olarak saptanmıştır (Tablo 4).

Tablo 5. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Kendall İyi Uyuşum Katsayısı Analiz (Kendall’s (W) Test) Sonuçları

Uzman Görüş (n)	W	χ^2	SS	p
8	0.208	15.008	9	0.091

Kendall İyi Uyuşum Katsayısı analizinde **W: 0.208** olarak elde edilmiş, uzmanların görüşleri arasındaki uyum istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur (p=0.091) (Tablo 5).

4.1.1.3. Yapı Geçerliliği

Ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek üzere Doğrulayıcı Faktör Analizi (LISREL 9.1 Student istatistik programı kullanılarak) uygulanmıştır.

Redshaw ve arkadaşları tarafından oluşturulan “Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” ile ilgili Açıklayıcı Faktör Analizi sonucu ölçeğin alt boyutları “Ağrı ve Sıkıntı”, “Doğum Öncesi Belirsizlik” ve “Müdahaleler” olarak belirlenmiştir. Ağrı ve Sıkıntı boyutu ölçeğin 4, 5, 6, 7 maddelerinden, Doğum Öncesi Belirsizlik boyutu 1, 2 maddelerinden, Müdahaleler boyutu ise 3, 8, 10 maddelerinden oluşmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucu faktör yükü yeterli olmadığı için Madde 9 (utanma konusunda endişeli) alt boyutlara katılmamıştır (20)

Ancak bizim çalışmamızda DFA modifikasyon indekslerinin işaretleri doğrultusunda, modelin uyumunu arttırmak için, 8. Madde Türk kadınları için **Doğum Öncesi Belirsizlik** boyutunda ele alınmıştır (Grafik 1). Grafikte görüldüğü gibi DFA sonucunda Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin alt boyutları; **Ağrı ve Sıkıntı** boyutu 4, 5, 6, 7 maddelerinden, **Doğum Öncesi Belirsizlik** boyutu 1, 2, 8 maddelerinden, **Müdahaleler** alt boyutu ise 3, 10 maddelerinden oluşmuştur. Analiz sonuçları yazara bildirilmiştir.

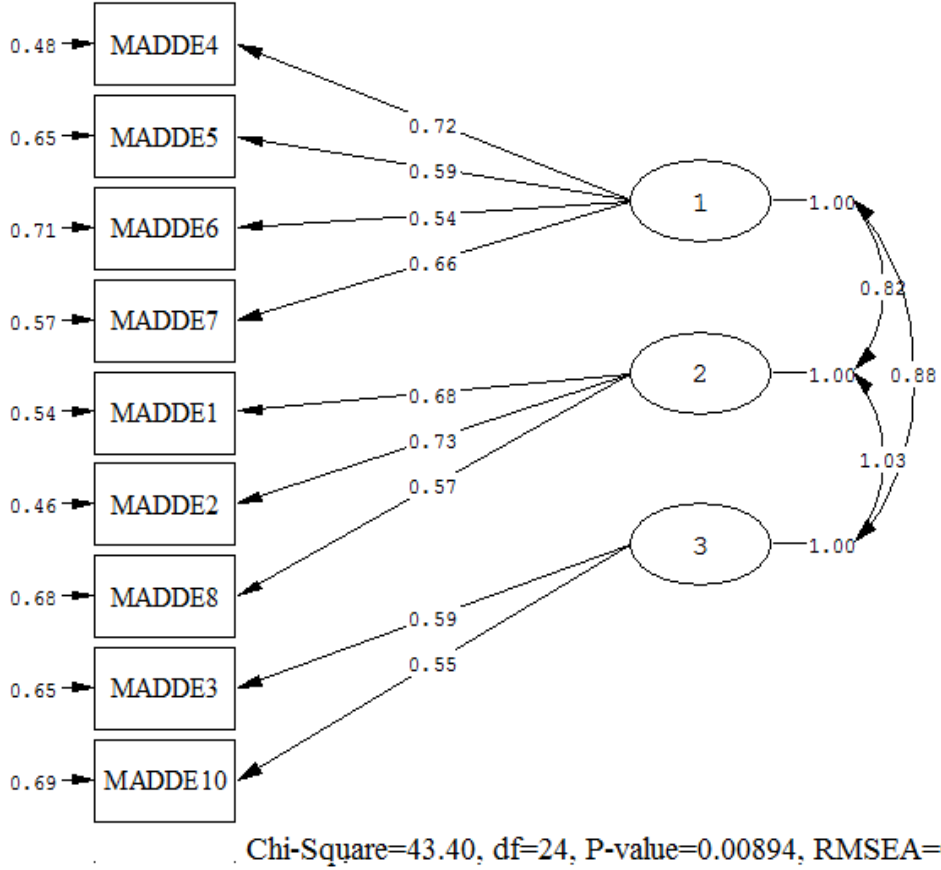
Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri Değerleri tablo ve grafikte gösterilmiştir (Tablo 6) (Grafik 1).

Tablo 6. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile İlgili Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri Değerleri

Uyum Ölçütleri	Değerler	Referans Değerler
X^2 (Ki-Kare)	43.40	
Sd (Serbestlik Derecesi)	24	
X^2/sd	1.80	<2
RMSEA (Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü)	0.08	≤ 0.08
NNFI (Normlaştırılmamış Uyum İndeksi)	0.94	≥ 0.90
SRMR (Standardize Ortalama Hataların Karekökü)	0.05	<0.10
GFI (Uyum iyiliği İndeksi)	0.92	>0.90
AGFI (Düzenlenmiş İyilik Uyum İndeksi)	0.86	≥ 0.80
CFI (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi)	0.96	≥ 0.90

Yapı geçerliği çalışması gereği ölçekte yer alan faktörlerin uyumunu doğrulamak amacıyla tüm maddelerin Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen faktör yükleri 0.54 – 0.73 arasında bulunmuştur (Grafik 1). Bulunan değerler faktörlerin uyumunu doğrulamıştır (Tablo 6).

Grafik 1. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi

4.1.1.4. Uyum Geçerliği / Eş Zaman Geçerliği

Annelere eş zamanlı uygulanan “Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” toplam puan ortalamaları ile daha önce geliştirilmiş (aynı özelliği ölçen ve geçerliği yüksek) “Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu”(EK IV) alt boyutlarından "Doğum eylemine ilişkin endişeler" (madde 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23), "Travay öncesi endişeler" (madde 53, 54, 55) ve "Sezaryen olma endişesi" (madde 60, 61) standardize edilmiş puan ortalamalarına ait korelasyon kat sayıları karşılaştırılmıştır (Ölçek Bağıntılı Geçerlik).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formunun üç alt boyutu arasında negatif yönlü doğrusal bir ilişki (ölçeklerden birinin toplam puanı artarken diğerinin azalır) olduğu istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur (Tablo 7).

Tablo 7. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçme Araçları	Oxford Doğum Endişesi Ölçeği	Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu Alt Boyutları		
		Doğum eylemine ilişkin endişeler	Travay öncesi endişeler	Sezaryen olma endişesi
Ort ± SS	23.90±6.78	6.45±1.64	5.96±2.05	7.06±2.36
r		- 0.371	- 0.247	- 0.266
p		0.000	0.007	0.004

4.1.2. GÜVENİRLİK ANALİZLERİNE DAYALI BULGULAR

4.1.2.1 Zamana Karşı Değişmezlik (Test-Tekrar Test Güvenirliği)

Zamana karşı değişmezlik güvenirlığının belirlenebilmesi için birinci uygulama sırasında görüşülen 50 anne ile doğumdan sonra aralıksız tekrar test yöntemiyle 48 saat içinde tekrar görüşülerek ölçekte yer alan maddeleri tekrar işaretlemeleri (ikinci uygulama) istenmiştir (non-parametrik test uygunluğu açısından en az 30). Analizlerde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği kullanılmıştır (Tablo 8).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve alt boyutlarının zamana göre değişmezliğini değerlendirmek için yapılan güvenirlilik analizinde test - tekrar testten elde edilen puan ortalamaları bağımlı gruplarda t testi ile karşılaştırılmış, ortalamalar arasında bulunan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve alt boyutlarının ilk ve ikinci uygulamadan elde edilen puanları arasındaki ilişki incelendiğinde (Pearson Korelasyon Analizi) güvenirlilik katsayısı $r=0.35$ ile $r=0.55$ arasında değişen, pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmış, bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 8).

Tablo 8. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Test ve Tekrar Test Puan Ortalamalarını Karşılaştırılması ve Korelasyonları

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve Alt boyutları	İlk	İkinci	r	p	t	p
	Uygulama	Uygulama				
	(n=50)	(n=50)				
	Ort±SS	Ort±SS				
Oxford Doğum Endişesi Ölçeği	22.50 ± 6.59	22.94 ± 5.60	0.578	0.000	-0.549	0.586
Alt Boyutlar						
Faktör 1-Ağrı ve sıkıntı	8.36 ± 2.66	8.96 ± 2.66	0.359	0.011	-1.406	0.166
Faktör 2-Doğum öncesi belirsizlik	7.40 ± 2.21	7.04 ± 2.09	0.559	0.000	1.255	0.215
Faktör 3-Müdahaleler	4.50 ± 1.94	4.64 ± 1.49	0.492	0.000	-0.558	0.579

4.1.2.2. İç Tutarlılık

Ölçekte yer alan maddelerin Madde ve Toplam Puan Korelasyon Katsayıları değerlendirilmiş, Korelasyon Güvenirlik Katsayılarının $r=0.50$ ile 0.69 arasında olduğu saptanmıştır (Korelasyon güvenirlik katsayıları 0.30 'un üzerinde ve 0.70 'in altındadır). Madde puanları ile toplam ölçek puanı arasında pozitif yönde olduğu saptanan ilişki istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$) (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu).

Tablo 9. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Madde ve Toplam Puan Korelasyonları (n:116)

Oxford Doğum Endişesi Ölçek Maddeleri	Madde ve Toplam Puan Korelasyon Katsayısı	
	r	p
Doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme konusunda	0.64	0.000
Hastaneye zamanında ulaşma konusunda	0.66	0.000
Doğumun suni sancıyla başlatılması konusunda	0.60	0.000
Doğumun uzun sürmesi konusunda	0.69	0.000
Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda	0.62	0.000
Ağrının giderilmesine yönelik etkili destek alma konusunda	0.62	0.000
Doğumun ne kadar süreceğini bilmeme konusunda	0.65	0.000
Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda	0.66	0.000
Utanma konusunda	0.50	0.000
Sezaryene gerek duyulabileceği konusunda	0.66	0.000

4.1.2.2.1. İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayısı

Türkçeye uyarlanan Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve alt boyutlarının iç tutarlılığını değerlendirmek için yapılan analizde Cronbach alfa güvenirlilik katsayısı Oxford Doğum Endişesi Ölçeği için $\alpha=0.83$ (yüksek derecede güvenilir), ölçek alt boyutları için $\alpha=0.49$ ile $\alpha=0.72$ arasında bulunmuştur.

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları Tablo 10'de yer almaktadır.

Tablo 10. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları (n: 116)

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve Alt Boyutları		Puanlar	
		Alt - Üst	α
Oxford Doğum Endişesi Ölçeği		10-40	0.83
Alt Boyutlar	Faktör 1 – Ağrı ve sıkıntı	4-16	0.72
	Faktör 2 – Doğum öncesi belirsizlik	3-12	0.65
	Faktör 3 – Müdahaleler	2-8	0.49

4.1.2.2.2. Madde – Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları

Madde-alt boyut toplam puan korelasyon katsayılarının (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu) ağrı ve sıkıntı boyutunda $r=0.62$ ile 0.69 , doğum öncesi belirsizlik boyutunda $r=0.64$ ile 0.66 , müdahaleler boyutunda $r=0.60$ ile 0.66 arasında olduğu saptanmıştır. Pozitif yönde olan ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği alt boyutlarının Toplam Ölçek Korelasyon Katsayılarının $r=0.77$ ile 0.88 arasında olduğu saptanmıştır. Pozitif yönde olan ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Alt Boyutlarının Madde - Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları ve Alt Boyutlarının Toplam Puan - Ölçek Toplam Puan Korelasyonları Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Alt Boyutlarının Madde-Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları ve Alt Boyutlarının Toplam Puan-Ölçek Toplam Puan Korelasyonları (n=116)

Ölçek Alt Boyutları ve Maddeleri	Madde-Alt Boyut Toplam Puan Korelasyon Katsayıları		Alt Boyut Toplam-Toplam Ölçek Korelasyon Katsayısı	
	r	p	r	P
Faktör 1- Ağrı ve Sıkıntı				
4. Doğumun uzun sürmesi konusunda	0.69	0.000		
5. Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda	0.62	0.000		
6. Ağrının giderilmesine yönelik etkili destek alma konusunda	0.62	0.000	0.88	0.000
7. Doğumun ne kadar süreceğini bilmeme konusunda	0.65	0.000		
Faktör 2- Doğum öncesi belirsizlik				
1. Doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme konusunda	0.64	0.000		
2. Hastaneye zamanında ulaşma konusunda	0.66	0.000	0.85	0.000
8. Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda	0.66	0.000		
Faktör 3- Müdahaleler				
3. Doğumun suni sancıyla başlatılması konusunda	0.60	0.000		
10. Sezaryene gerek duyulabileceği konusunda	0.66	0.000	0.77	0.000

4.2.OXFORD DOĞUM ENĐİŐESĐ ÖLÇEĐĐ GEÇERLİK ve GÜVENİRLİK ÇALIŞMASINA KATILAN ANNELERE İLİŞKİN TANITICI BİLGİLERE DAYALI BULGULAR

4.2.1. Sosyo-demografik Özelliklere Dayalı Tanıtıcı Bilgiler

Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan annelerin (n=116) sosyo-demografik özelliklere göre dağılımı Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Annelerin Sosyo-demografik Özelliklere Göre Dağılımı (n=116)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	%
	116	100
Eğitim Durumu		
İlkokul	71	61.2
Ortaokul	37	31.9
Lise	6	5.2
Üniversite	2	1.7
Yaş Durumu		
17-22 yaş	30	25.9
23-28 yaş	44	37.9
29-34 yaş	25	21.6
35 yaş ve üzeri	17	14.7
Çalışma Durumu		
Evet	1	0.9
Hayır	115	99.1
Sosyal Güvence Durumu		
Var	96	82.8
Yok	20	17.2

Tablo 12’de görüldüğü gibi; annelerin %34.5’inin 25-29 yaş grubunda olduğu (yaş ortalaması 26.95±5; min=17, max=39), %61.2’si ilkokul mezunu olduğu, %99.1’inin gelir getiren bir işte çalışmadığı; % 82.8’inin sosyal güvencesinin olduğu saptanmıştır.

4.2.2. Gebelik ve Doğum İle İlgili Tanıtıcı Bilgiler

Araştırmaya katılan annelerin gebelik sayısı ortalaması 2.63 ± 1.45 'dir (min=1, max=8). Gebelik sırasında annelerin %2.6'sının düşük riski, %5.2'sinin erken doğum tehdidi, %1.7'sinin fetal distres gibi sağlık sorunları yaşadıkları, %4.3'ünün hipertansiyon, %1.7'sinin anemi hastalığı yaşadıkları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan annelerin gebelik ve doğum ile ilgili tanıtıcı özelliklere göre dağılımı Tablo 13'de yer almaktadır.

Tablo 13. Annelerin Gebelik ve Doğum İle İlgili Tanıtıcı Özelliklere Göre Dağılımı (n=116)

Gebelik ve Doğum ile ilgili Bilgiler	Sayı	%
	116	100
Gebelik Sayısı		
1	26	22.4
2	37	31.9
3 ve üzeri	53	45.7
Gebeliği İsteme Durumu		
Evet	101	87.1
Hayır	15	12.9
Gebelik Sırasında Hastalık Geçirme Durumu		
Var	17	14.7
Yok	99	85.3
Doğum Şekli		
Vajinal Doğum	69	59.5
Sezaryen	47	40.5
Gebelik Kontrollerini Düzenli Yaptırma Durumu		
Evet	100	86.2
Hayır	16	13.8
Gebelik Sırasında Her Hangi Bir Sorun Yaşama Durumu		
Var	17	14.7
Yok	99	85.3
Travay Sırasında Herhangi Bir Sorun Yaşama Durumu		
Evet	7	6
Hayır	109	94
Doğum Sırasında Herhangi Bir Sorun Yaşama Durumu		
Evet	11	9.5
Hayır	105	90.5
Doğum Sonu Herhangi Bir Sorun Yaşama Durumu		
Evet	8	6.9
Hayır	108	93.1

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde, Oxford Doğum Endişesi Ölçeği geçerlik ve güvenirlik analizlerine dayalı bulguların tartışılarak değerlendirilmesine yer verilmiştir.

5.1. OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZLERİNE DAYALI BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, ülkemizde gebelerin doğum sürecine ki, özellikle doğum eylemine, yönelik endişelerinin olabileceği varsayımından yola çıkılarak planlanan Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması için yapılan geçerlik ve güvenirlik analizlerine dayalı bulguların değerlendirilerek tartışılmasına yer verilmiştir.

5.1.1. GEÇERLİK ANALİZLERİNE DAYALI BULGULAR

Geçerlik bir veri toplama aracının, incelemeyi amaçladığımız kuram, kavram ya da değişkenle ilgili bileşenleri ne derecede kapsadığını ya da yansıttığını yargıladığımız ikinci önemli niteliktir (22).

Bir ölçeğin geçerliği sadece kendisiyle de belirlenemez. O ölçeğin, kullanım amacına, uygulandığı gruba ve puanlama biçimine de bağlıdır (24).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ile ilgili geçerlik çalışması kapsamında önce dil geçerliği sonra içerik geçerliği analizleri yapılmıştır.

5.1.1.1. Dil Geçerliği

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği geçerlik çalışmasının ilk aşamasında, ölçeğin Türk Kadınlara uygulanabilir duruma gelmesi için gerekli dil geçerliği çalışmaları yapılmıştır.

Ölçek uyarlama çalışmalarının ilk basamağı, ölçeğin çevirisidir. Bu ilk basamak yoğun dikkat gerektirir. Uyarlamanın psikometrik bölümünde, zaman alıcı

ve karmaşık olan bu sürece özen gösterilmesi, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği için büyük önem taşır (23).

Kültürler arası ölçek uyarlaması yapılırken çeviri sürecinde; çevirmen seçimi, çeviri tekniği ve geri çeviri gibi konulara çok dikkat edilmesi gerektiği belirtilir (23, 27).

Ölçeğin Türk toplumuna uygulanabilmesi için İngilizce dilinde olan ölçek (The Oxford Worries About Labour Scale - OWLS) önce araştırmacı tarafından İngilizceden Türkçeye çevrilmiştir. Daha sonra her iki dili (İngilizce Türkçe) bilen beş akademisyen tarafından İngilizceden Türkçeye çevrilmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin (10 madde) Türkçe çevirileri ile ilgili ifadeler Türkçe dil uzmanı tarafından değerlendirilerek Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe çevirisine son şekli verilmiştir. Son şekli verilen Türkçe metin orijinal ölçeği bilmeyen İngilizce dil uzmanı tarafından İngilizceye geri çevrilmiştir. Geri çevirisi yapılan ölçek Maggie Redshaw (ölçeğin sorumlu yazarı) tarafından onaylanmıştır.

5.1.1.2. İçerik Geçerliliği

Bir ölçeğin başka bir dile çevrilmesi, o ölçeğin doğasını değiştirir. Bu kaçınılmaz değişim, kavramlaştırma ve anlatım farklılıklarından ileri gelir. Farklılıkların en aza indirilmesi için ölçek maddelerinin özenle incelenmesi, gerekli düzenlemelerin yapılması, uyarlama işleminin temelini oluşturur (48).

İçerik (kapsam) geçerliliği, bir bütün olarak ölçeğin ve ölçekteki her bir maddenin amaca ne derece hizmet ettiği (24). İçerik geçerliliğini sağlamada, öncelikle incelenecek değişkenin özgül boyutlarını kapsayan bir taslağın, en az üç kişiden oluşan bir uzman grubunun görüşüne sunulması gerektiği ve bu uzmanların bağımsız olarak değerlendirme yapmaları ve görüş belirtmeleri önerilir (22). Sözü edilen uzman kişi, hem ölçeğin hazırlandığı bilim alanını hem de ölçek sorusu hazırlama teknik ve yöntemlerini iyi bilen bir kişidir. Ölçekteki her madde için; uzmanların katılım yüzdeleri karşılaştırılır. Uzmanların öneri ve eleştirileri doğrultusunda ölçek yeniden yapılandırılır (21, 28).

Bu çalışmada; içerik geçerliliği Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ile Ebelik alanında uzman sekiz akademisyene başvurularak yapılmıştır. Uzmanlar ölçek maddelerini 'ayırt edicilik, anlaşılabilirlik, amaca uygunluk ve kültürel uygunluk'

açısından incelemişler ve her bir maddeyi '0' ile '100' arasında değişen puanlarla (0:Hiç uygun değil, 100:Tamamen uygun) değerlendirerek görüş bildirmişlerdir.

Uzmanlar tarafından yapılan değerlendirme sonucunda; Oxford Doğum Endişesi Ölçeği için ortalama, standart sapma, min-max değerleri belirlenerek, Kendall İyi Uyuşum Katsayısı (W) (Kendall Coefficient of Concordance) korelasyon testi uygulanarak ölçeğin içerik geçerliği hesaplanmıştır. Uzmanlar tarafından yapılan öneriler doğrultusunda ölçeğe daha anlaşılır ifadelerle son şekli verilmiştir.

Tablo 4'de Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Uzman Görüşüne Dayalı puan ortalamaları Tablo 5'te içerik geçerliğine dayalı analiz (Kendall's (W) Test) yer almaktadır. Uzmanlar Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe formu üzerinde yer alan her bir maddeyi (10 madde) ölçme derecesi 100 tam puan üzerinden değerlendirmişlerdir (içerik geçerliği) (EK II).

Ölçeğin uzman görüşüne dayalı en yüksek puan ortalamasına sahip maddesi "Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda" ($\bar{X}=98.7\pm 2.3$) ile madde 5 (min=95; max=100), en düşük puan ortalamasına sahip maddesi ise "Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda" ($\bar{X}=88.7\pm 9.5$) ile madde 8 (min=70; max=100) olarak belirlenmiştir.

Uzman görüşüne dayalı Oxford Doğum Endişesi Ölçeği toplam puan ortalaması 94.8 ± 3.7 (min=87.5, max=100.00) (Tablo 4), maddelerin uygunluğu açısından uzman görüşler arasındaki uyumun değerlendirilmesi için uygulanan Kendall's W iyi uyum analizi ile elde edilen değer 0.208'dir ($p=0.091$) (Tablo 5).

Uzmanlar arasında görüş birliği olduğunu gösteren bu sonuç, aynı zamanda, Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin geçerli olduğunu, dolayısıyla H_1 hipotezinin kabul edildiğini göstermektedir.

5.1.1.3. Yapı Geçerliği

Yapı geçerliği, psikolojik test ya da ölçeğin kuramsal bir yapıyı, boyutu, özelliği ne derecede temsil ettiğiyle, bir diğer deyişle yeterince ölçtüğünün gösterilmesiyle ilgilidir. Ölçeğin bir yapıyı yeterince temsil edebilmesi ise maddelerin birbirleriyle tutarlı, yani aynı yönde ölçüm yapabilmesi; bir diğer deyişle de homojen olması demektir. Bu tanım alt boyut/ alt test/ alt ölçekler içinde geçerlidir. Her birinin kendi içinde homojen ve tutarlı olması gerekir (29).

Yapı geçerliği faktör analizi yaparak veya uzman görüşü alınarak sağlanır. Faktör analizi ile ölçekteki maddeler belli özelliklerine göre gruplandırılarak standart hale dönüştürülür. Yapı geçerliği ile ölçeğin üst grup ile alt grup arasındaki ayırımı ne derecede geçerli yaptığı belirlenir (24).

Bir ölçüm aracının yapı geçerliği için yapılan açıklayıcı faktör analizinde dört temel aşama uygulanır (30, 31, 32). Veri grubunun faktör analizi için uygunluğunun değerlendirilmesi, faktörlerin elde edilmesi, faktörlerin rotasyonu, faktörlerin isimlendirilmesi. Genel olarak 0.71 üzeri faktör yükleri mükemmel, 0.63-0.70 arası çok iyi, 0.55-0.62 arası iyi, 0.45-0.54 arası normal ve 0.32-0.44 arası zayıf olarak değerlendirilir (35).

Redshaw ve arkadaşları tarafından oluşturulan “Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” ile ilgili Açıklayıcı Faktör Analizi sonucu ölçeğin alt boyutları “Ağrı ve Sıkıntı” “Doğum Öncesi Belirsizlik” ve “Müdahaleler” olarak belirlenmiştir. Ağrı ve Sıkıntı boyutu ölçeğin 4, 5, 6, 7 maddelerinden, Doğum Öncesi Belirsizlik boyutu 1, 2 maddelerinden, Müdahaleler boyutu ise 3, 8, 10 maddelerinden oluşmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucu faktör yükü yeterli olmadığı için Madde 9 (utanmak konusunda endişeli) alt boyutlara katılmamıştır (20).

Ancak bizim çalışmamızda çalışmanın yapı geçerliliğini değerlendirmek üzere yapılan DFA’nde, modelin modifikasyon indekslerinin işaretleri doğrultusunda, “Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda” maddesi (madde 8) “Doğum Öncesi Belirsizlik” alt boyutunda yer almıştır (Grafik 1). Bu sonuç, çalışmaya katılan annelerin, doğum sırasında yapılan uygulamalar konusunda, yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklanmış olabilir.

Yapı geçerliği çalışması kapsamında ölçekte yer alan faktörlerin uyumunu doğrulamak amacıyla tüm maddelerin DFA yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen faktör yükleri 0.54 - 0.73 olarak bulunmuştur (Grafik 1). Bulunan değerler referans değerleri doğruladığı için faktörlerin uyumlu olduğu belirlenmiştir (Tablo 6).

5.1.1.4. Uyum Geçerliği / Eş Zaman Geçerliği

Uyum geçerliği sınamalarında tek gereklilik, gerçekten karşılaştırmaya uygun ve geçerli bir ölçütün var olmasıdır. Tasarlanan ölçme aracının amaçlanan özelliği ne kadar başarıyla öngördüğünü belirlemeye yarar (24).

Eş zaman geçerliğinde (Ölçek Bağıntılı Geçerlik) geliştirilen ölçme aracı puanları ile daha önceden geliştirilmiş, geçerliği yüksek olan ve aynı özelliği ölçen başka bir ölçme aracı puanları arasında korelasyon katsayısı karşılaştırılır. Aynı zamanda uygulanan bu iki ölçüm aracı arasındaki yüksek korelasyon katsayısı yeni aracın eşzaman geçerliğini gösterir (21, 38). Ölçüte bağlı geçerlik karar vericilere kararlarının etkili, uygun ve geçerli olduğu konusunda bazı güvenceler verir (39).

Annelere eş zamanlı uygulanan “Oxford Doğum Endişesi Ölçeği” toplam puan ortalamaları ile daha önce geliştirilmiş (aynı özelliği ölçen ve geçerliği yüksek) “Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu” (EK IV) üç alt boyutun standardize edilmiş toplam puan ortalamalarına ait korelasyon katsayıları karşılaştırılmıştır (Ölçek Bağıntılı Geçerlik). Üç alt boyut ve Oxford Doğum Endişesi Ölçeği arasında negatif yönlü doğrusal bir ilişki (ölçeklerden birinin toplam puanı artarken diğerinin azalır) olduğu istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur (Tablo 7).

5.1.2. GÜVENİRLİK ANALİZLERİNE DAYALI BULGULAR

Güvenirlilik, bir ölçme aracıyla aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesidir. Güvenirlilik ölçme amaçlı veri toplama araçları için vazgeçilmez olan bir niteliktir (22, 24).

Kavramsal ve istatistiksel olarak güvenirlilik, bir testteki gerçek farklılıkların, toplam farklılığa oranıdır. Bir ölçeğin güvenirlilik katsayısını bulunmasında çeşitli yöntemlerden yararlanır. Bu yöntemler; hata kaynaklarından hangisinin dikkate alınıp alınmadığına, içinde bulunulan koşullara, ölçeğin tekrar uygulama olasılığının bulunup bulunmamasına, ölçeğin paralel formunun varlığına ya da yokluğuna, ölçeğin bir güç ya da hız testi oluşuna göre seçilip kullanılır (21, 23).

5.1.2.1. Zamana Karşı Değişmezlik (Test-Tekrar Test Güvenirliği)

Testin ölçmedeki kararlılığını gösterir (40). Test-tekrar test güvenirliliği zamana göre değişmezlik ilkesini temsil eder. Aracın değişik zamanlardaki yinelemeli ölçümlerde, benzer ölçüm değerlerini sağlama özelliği ile ilgilenir (41). Ölçülen

özellik kısa zaman içerisinde değişkenlik göstermiyorsa, tekrarlayan testlerde aynı ya da oldukça yakın sonuçların alınması beklenir (30, 31).

Zamana karşı değişmezlikte ölçümler arasında güvenilirliği belirlemede kullanılan korelasyon katsayısının 0 ile 1 arasında olması gerekmektedir. Geliştirilen ya da uyarlanan ölçeğin test tekrar test güvenilirliğini bulmak için, iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır. Test puanları sürekli bir değişken ve eşit aralıklı (interval) ölçek nitelikleri taşıdığı için, güvenirliliğin bulunmasında genellikle Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon eşitliği kullanılır (21, 27).

Ölçeğin tekrarı yöntemi, bir ölçme aracının aynı denek grubuna aynı koşullarda, önemli derecede hatırlamaları önleyecek kadar uzun, fakat ölçülecek özelliğe önemli değişimler olmasına izin vermeyecek kadar kısa bir zaman aralığında iki kez uygulanmasıdır (49).

Bizim çalışmamızda annelere bir süre sonra ulaşma olanağı bulunmadığından ikinci uygulama birinci uygulamadan kısa bir süre sonra 48 saat içinde yapılmıştır. Birinci uygulama doğumdan sonra 24 saat içinde, 116 anne ile görüşülerek, ikinci uygulama birinci uygulamadan sonra 48 saat içinde örneklem sayısının yarısı kadar anne (50 anne) (veya non-parametrik test uygunluğu açısından en az 30) ile görüşülerek yapılmıştır. İkinci uygulama (tekrar test), birinci uygulamada yer alan aynı 50 anne ile görüşülerek yapılmıştır. Analizlerde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği kullanılmıştır (Tablo 8).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği ve alt boyutlarının zamana göre değişmezliğini değerlendirmek için yapılan güvenilirlik analizinde test - tekrar testten elde edilen puan ortalamaları bağımlı gruplarda t testi ile karşılaştırılmıştır (Tablo 8). Ortalamalar arasında bulunan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bu sonuç ölçeğin her iki uygulamada benzer değerleri ölçtüğünü, dolayısıyla ölçümler arasında tutarlılık olduğunu göstermektedir.

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği alt boyutlarının ilk ve ikinci uygulamadan elde edilen puanları arasındaki ilişki incelendiğinde (Pearson Korelasyon Analizi) güvenilirlik katsayısı $r=0.35$ ile $r=0.55$ arasında değişen, pozitif yönde ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 8). Korelasyon katsayılarının yüksek olması ilk ve ikinci uygulama sonuçları arasındaki tutarlılığın gücünü göstermektedir.

5.1.2.2 İç Tutarlılık

Güvenirlilik analizlerinin önemli bir diğer adımı da iç tutarlılıktır. İç tutarlılığın dayandığı temel görüş, her ölçme aracının belli bir amacı gerçekleştirmek üzere, birbirinden deneysel olarak bağımsız ünitelerden oluştuğu ve bunların bir bütün içinde, bilinen ve birbirine eşit ağırlıklara sahip olduğu varsayımıdır (21, 22).

İç tutarlılığını değerlendirmek üzere başvurulan yöntemlerden biri de madde istatistikleridir. Madde istatistikleri ya da madde güvenirliliği olarak bilinen bu yöntemde, her bir test maddesinin varyansı, toplam test puanının varyansı ile karşılaştırılarak arasındaki ilişkiye bakılır (21). Ölçekteki maddeler, eşit ağırlıkta ve bağımsız üniteler şeklinde ise, her madde ile toplam değerler arasındaki korelasyon katsayısının yüksek olması beklenir. Eğer bir maddenin toplam puana olan korelasyonu düşük ise, bu o maddenin testteki diğer maddelerden farklı bir niteliği ölçtüğünü gösterir (21, 24).

5.1.2.2.1 İç Tutarlılık Güvenirlilik Katsayısı

İç tutarlılığın belirlenmesinde yaygın olarak kullanılan yöntemler alfa katsayısı (Cronbach Alfa), Kuder-Richardson 20 (KR-20), Kuder-Richardson 21 (KR-21) formülü ve iki yarıya bölme yöntemidir (43). Ancak ölçek maddeleri iki yarıya bölündüğünde, farklı davranış ve duyguları ölçüyorsa, tesadüfi hataların ortaya çıkmasına neden olur. Kuder-Richardson 20 (KR-20) ve Kuder-Richardson 21 (KR-21) formülleri de, ölçek tek boyutlu olduğunda kullanılan yöntemlerdir (24, 30, 31). Oxford Doğum Endişesi Ölçeği 3 boyutlu bir ölçek olduğu için iç tutarlılığın belirlenmesinde Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı formülü kullanılmıştır.

Ölçek güvenirliliğini sınamak için kullanılan Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçeğin güvenilir olmadığı, $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin düşük güvenirlilikte olduğu, $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçeğin oldukça güvenilir olduğu, $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçeğin yüksek güvenirlilikte olduğunu belirtir (27, 46).

Redshaw ve arkadaşları tarafından geliştirilen Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı $\alpha=0.70$ olarak rapor edilmiştir. Türkçeye uyarlanan ölçeğin, Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı $\alpha=0.83$ olarak saptanmıştır (Tablo 10). İç tutarlılığın yüksek güvenirlilikte ($0.80 \leq \alpha < 1.00$) olduğunu gösteren bu

sonuç, aynı zamanda, Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe formunun güvenilir olduğunu, dolayısıyla H₂ hipotezinin kabul edildiğini göstermektedir.

Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı incelendiğinde faktör 3-Müdahaleler alt boyutunun ($\alpha=0,49$) düşük güvenirlikte, diğer boyutlarının oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

5.1.2.2.2. Madde - Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları

Ölçek maddeleri eşit ağırlıkta ve bağımsız üniteler şeklinde ise, her madde ile toplam değerler arasındaki korelasyon katsayısının yüksek olması beklenir. Korelasyon katsayısı ne kadar yüksek ise, o maddenin ölçülmek istenen nitelikle ilişkisi o derece yüksektir. Madde toplam puan korelasyon katsayısının hangi ölçütün altına düşünce güvenirliliğinin yetersiz sayılacağı konusunda belirli bir standart olmamakla birlikte, korelasyonların negatif olmaması ve hatta 0.25 veya 0.30'un üzerinde ve 0.70'den küçük olması önerilmektedir (23, 48).

Ölçekte yer alan maddelerin, Madde ve Toplam Puan Korelasyon Katsayıları değerlendirilmiştir (Tablo 9). Korelasyon Güvenirlik Katsayılarının $r=0.50$ ile 0.69 arasında olduğu saptanmıştır (Korelasyon güvenirlik katsayıları 0.30 'un üzerinde ve 0.70 'in altındadır). Madde puanları ile toplam ölçek puanı arasında pozitif yönde olduğu saptanan ilişki istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$) (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği madde – alt boyut toplam puan korelasyon katsayıları (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu) ağrı ve sıkıntı boyutunda $r=0.62$ ile 0.69 , doğum öncesi belirsizlik boyutunda $r=0.64$ ile 0.66 , müdahaleler boyutunda $r=0.60$ ile 0.66 olarak saptanmıştır. Pozitif yönde olduğu saptanan ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$) (Tablo 11).

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği alt boyutlarının Toplam Ölçek Korelasyon Katsayıları $r= 0.77$ ile 0.88 olarak saptanmıştır. Pozitif yönde olduğu saptanan ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$) (Tablo 11).

BÖLÜM VI

SONUÇ

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe Formu geçerlik ve güvenirlik analizlerine dayalı sonuçlar çalışma sırasına göre verilmiştir.

1. Geçerlik çalışmasına dayalı sonuçlar:

- ✓ Ölçeğin Türk kadınlarına uygulanabilir duruma gelmesi için gerekli dil geçerliği çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ Ölçek ve ölçekte yer alan her bir maddenin, amaca ne derece hizmet ettiğinin belirlenmesi için gerekli içerik geçerliği çalışmaları yapılmıştır. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe formu üzerinde yer alan her bir madde (10 madde), uzmanlar tarafından, ölçme derecesi 100 tam puan üzerinden değerlendirilmiştir (içerik geçerliği). Uzman görüşüne dayalı Oxford Doğum Endişesi Ölçeği toplam puan ortalaması 94.8 ± 3.7 (min=87.5, max=100.00), maddelerin uygunluğu açısından uzman görüşler arasındaki uyumun değerlendirilmesi için uygulanan Kendall's W iyi uyum analizi ile elde edilen değer 0.208'dir (p=0.091). Uzmanlar arasında görüş birliği olduğunu gösteren bu sonuç, aynı zamanda, Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe formunun geçerli olduğunu, dolayısıyla H_1 hipotezinin kabul edildiğini göstermektedir.
- ✓ Ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek üzere ölçekte yer alan faktörlerin uyumunu doğrulamak amacıyla tüm maddelerin Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmış, ölçek alt boyutları; Ağrı ve Sıkıntı boyutu 4, 5, 6, 7 maddelerinden, Doğum Öncesi Belirsizlik boyutu 1, 2, 8 maddelerinden, Müdahaleler alt boyutu ise 3, 10 maddelerinden oluşmuştur. Alt boyutların faktör yükleri 0.54 - 0.73 olarak saptanmış olup bu sonuç faktörlerin uyumunu doğrulamıştır.
- ✓ Oxford Doğum Endişesi Ölçeği eş zaman / uyum geçerliğini değerlendirmek üzere annelere eş zamanlı uygulanan "Oxford Doğum Endişesi Ölçeği" toplam puan ortalamaları ile daha önce geliştirilmiş (aynı özelliği ölçen ve geçerliği yüksek) "Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu" üç alt boyutun standardize edilmiş toplam puan ortalamalarına ait

korelasyon katsayıları karşılaştırılmıştır (Ölçek Bağıntılı Geçerlik). İki ölçek arasında saptanan negatif yönlü doğrusal ilişki (ölçeklerden birinin toplam puanı artarken diğesinin azalır) istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur.

2. Güvenirlik çalışmasına dayalı sonuçlar:

- ✓ Ölçek ve alt boyutlarının zamana göre değişmezliğini değerlendirmek için yapılan güvenirlik analizinde, test - tekrar testten elde edilen puan ortalamaları bağımlı gruplarda t testi ile karşılaştırılmış, ortalamalar arasında bulunan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bu sonuç ölçeğin her iki uygulamada benzer değerleri ölçtüğünü, dolayısıyla ölçümler arasında tutarlılık olduğunu göstermektedir.
- ✓ Ölçek alt boyutlarının ilk ve ikinci uygulamadan elde edilen puanları arasındaki ilişki incelendiğinde (Pearson Korelasyon Analizi) güvenirlik katsayısı $r=0.35$ ile $r=0.55$ arasında değişen, pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuç istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$). Korelasyon katsayılarının yüksek olması ilk ve ikinci uygulama sonuçları arasındaki tutarlılığın gücünü göstermektedir.
- ✓ Ölçek iç tutarlılık güvenirlik katsayısı değerlendirildiğinde Cronbah Alfa Güvenirlik Katsayısı $\alpha=0.83$ olarak saptanmıştır. İç tutarlılığın yüksek güvenirlikte olduğunu gösteren bu sonuç, aynı zamanda, Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Türkçe formunun güvenilir olduğunu, dolayısıyla H_2 hipotezinin kabul edildiğini göstermektedir.
- ✓ Ölçekte yer alan maddelerin Madde ve Toplam Puan Korelasyon Katsayıları değerlendirilmiş, Korelasyon Güvenirlik Katsayılarının $r=0.50$ ile 0.69 arasında olduğu saptanmıştır. Madde puanları ile toplam ölçek puanı arasında pozitif yönde olduğu saptanan ilişki istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$).
- ✓ Ölçekte yer alan maddelerin madde - alt boyut toplam puan korelasyon katsayıları (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu) ağrı ve sıkıntı boyutunda $r=0.62$ ile 0.69 , doğum öncesi belirsizlik boyutunda $r=0.64$ ile 0.66 , müdahaleler boyutunda $r=0.60$ ile 0.66 olarak saptanmıştır. Pozitif yönde olduğu saptanan ilişki istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$).

- ✓ Oxford Doğum Endişesi Ölçeği alt boyutlarının Toplam Ölçek Korelasyon Katsayıları $r=0.77$ ile 0.88 olarak saptanmıştır. Pozitif yönde olduğu saptanan ilişki istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur ($p=0.000$).
- ✓ Yapılan araştırma ile Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin Türk toplumundaki kadınlara uygulanabilir olduğu kanıtlanmıştır.

3. Çalışmaya katılan annelere ilişkin tanıtıcı bilgilere dayalı bulgular:

- ✓ Annelerin %34.5'inin 25-29 yaş grubunda olduğu (yaş ortalaması 26.95 ± 5 ; min=17, max=39), %61.2'si ilkokul mezunu olduğu, %99.1'inin gelir getiren bir işte çalışmadığı; % 82.8'inin sosyal güvencesinin olduğu saptanmıştır.
- ✓ Araştırmaya katılan annelerin gebelik sayısı ortalaması 2.63 ± 1.45 'dir (min=1, max=8). Gebelik sırasında annelerin %2.6'sının düşük riski, %5.2'sinin erken doğum tehdidi, %1.7'sinin fetal distress gibi sağlık sorunları yaşadıkları, %4.3'ünün hipertansiyon, %1.7'sinin anemi hastalığı yaşadıkları belirlenmiştir.

ÖNERİLER

- ✓ Türkçe geçerlik güvenirlik çalışması yapılan Oxford Doğum Endişesi Ölçeği; çeşitli saha araştırmalarında, doğum öncesi ve doğum sonu dönemde doğum endişesi olan kadınların belirlemede ve özellikle ebeler tarafından sağlık hizmeti verdikleri kadınların doğum ile ilgili gereksinim duydukları desteğin belirlenmesinde kullanılabilir.
- ✓ Ölçeğin puanı arttıkça endişesi artıyor olarak değerlendirilmesi hem klinik personel hem de araştırmacılar açısından kolay puanlanması, karmaşık skorlama algoritmalarının olmaması, uygulanmasını kolaylaştıracaktır.
- ✓ Oxford Doğum Endişesi Ölçeği diğer endişe ölçüm araçlarına nispeten kısa olması ve aynı özellikleri değerlendirmesi açısından araştırmaya katılanların ve araştırmacıların yükünü azaltacaktır.
- ✓ Akademik çalışmalarda ve sağlık personelinin klinik uygulamalarında kolay ve hızlı uygulanması bakımın planlaması konusunda fikir verecektir. Böylece hem doğum sırasındaki korku ve anksiyete azaltılarak gebenin uyumu artacaktır hem de doğum sonu ortaya çıkabilecek depresyon ve diğer rahatsızlıklar engellenmiş olacaktır. Sağlık personelinin travay ve doğumla ilgili psikososyal destek vermeleri için hedeflerini belirlemede yardımcı olacaktır.
- ✓ Araştırma kapsamına alınma kriterlerinin, yazarın onayı dahilinde, ölçeğin oluşturulmasında kullanılan kriterler ile aynı kalması sağlanmış olmakla birlikte, bu kriterler dışında kalan kadınlar ile de, ölçeği kullanarak yapılacak daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

BÖLÜM VII

KAYNAKLAR

1. Grant KA, McMahon C, Austin MP. Maternal anxiety during the transition to parenthood: A prospective study. *Journal of Affective Disorders* 2008;108(1-2):101–11.
2. Green JM, Kafetsios K, Statham HE, Snowdon CM. Factor structure, validity and reliability of the Cambridge Worry Scale in a pregnant population. *Journal of Health Psychology* 2003;8:753–64.
3. T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu (İnternet) (updated:05.06.2014.) Available from: <http://www.tdk.gov.tr/>
4. Alehagen S, Wijma K, Wijma B. Fear during labor. *Acta Obstet Gynecol Scand*, 2001;80:315-20.
5. Redshaw M, Heikkilä K. Ethnic differences in women's worries about labour and birth. *Ethnicity & Health* 2011;16(3):213-23.
6. Şahin N, Dinç H, Dişsiz M. Gebelerin Doğuma İlişkin Korkuları ve Etkileyen Faktörler. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni* 2009;40(2): 57-62.
7. Öhman SG, Grunewald C, Waldenström U. Women's worries during pregnancy: testing the Cambridge Worry Scale on 200 Swedish women. *Scand J Caring* 2003;17: 148-52.
8. Green JM, Baston H. Feeling in control during labour: concepts, correlates and consequences. *Birth* 2003;30(4): 235-47.
9. Serçekuş P, Okumuş H. Fears Associated With Childbirth Among Nulliparous Women in Turkey. *Midwifery* 2009;25:155-62.
10. Subaşı B, Özcan H, Pekçetin S, Göker B, Tunç S, Budak B. Doğum Eğitiminin Doğum Kaygısı ve Korkusu Üzerine Etkisi. *Selçuk Tıp Dergisi* 2013;29(4):165-67.
11. Sjögren B. Reasons for anxiety about childbirth in 100 pregnant women. *J Psychosom Obstet Gynaecol* 1997;18(4):266-72.
12. Huizink AC, Mulder EJH, Robles de Medina PG, Visser GHA, Buitelaar JK. Is pregnancy anxiety a distinctive syndrome? *Early Human Development*, 2004;79:81-91.

13. Gözükara F, Erođlu K. İlk Doğumunu Yapmış Kadınların (Primipar) Doğum Şekline Yönelik Tercihlerini Etkileyen Faktörler. *Sağlık Bilimleri Fakóltesi Hemşirelik Dergisi* 2008;32-46.
14. Karabulutlu Ö. Kadınların Doğum Şekli Tercihlerini Etkileyen Faktörler. *İ.Ü.F.N. Hem. Dergisi* 2012;20(3):201-18.
15. Boehnke K, Schwartz SH, Stromberg C, Sagiv L. The structure and dynamics of worry: Theory, measurement and cross-national replications. *Journal of Personality*, 1998;66: 745-82.
16. Hirai K, Shiozaki H, Arai H, Koyama A, Inui H, Uchitomi Y. Discrimination between worry and anxiety among cancer patients: Development of a brief cancer-related worry inventory. *Psychooncology* 2008;17(12):1172–79.
17. Lipkus I, Klein W, Skinner C, Rimer B. Breast cancer risk perceptions and breast-cancer worry: What predicts what? *Journal of Risk Research* 2005;8: 439-52.
18. Davey G.C. A comparison of three worry questionnaires. *Behavior Research and Therapy* 1993;31(1):51-6.
19. Wijma K, Wijma B, Zar M. Psychometric aspects of the W-DEQ; a new questionnaire for the measurement of fear of childbirth. *Journal of Psychosomatics Obstetrics and Gynecology* 1998;19:84-97.
20. Redshaw M, Martin C, Rowe R, Hockley C. The Oxford Worries about Labour Scale: women’s experience and measurement characteristics of a measure of maternal concern about labour and birth. *Psychology, Health & Medicine* 2009;14 (3): 354-66.
21. Aksayan S, Gözüm S. Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması İçin Rehber I: Psikometrik Özellikler ve Kültürlerarası Karşılaştırma. *Hemşirelik Araştırma Geliştirme Dergisi* 2002;4(2):9-13.
22. Erefe İ, editör. Hemşirelikte Araştırma; İlke, Süreç ve Yöntemleri. Hemşirelikte Araştırma ve Geliştirme Derneği-HEMAR-GE, Yayın No: 1; 2002.
23. Gözüm S, Aksayan S. Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması İçin Rehber II: Psikometrik Özellikler ve Kültürlerarası Karşılaştırma. *Hemşirelik Araştırma Geliştirme Dergisi* 2003;5(1):3-14.
24. Ercan İ, Kan İ. Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik. *Uludađ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Dergisi* 2004;30(3):211-16.

25. Aksakoğlu G. Sağlıkta Araştırma ve özümleme. D.E.Ü. Rektörlük Basımevi, İkinci Basım, İzmir; 2006.
26. Alpar R. Uygulamalı İstatistik ve Geçerlilik-Güvenirlik, Detay Yayıncılık, İkinci Baskı, Ankara; 2010.
27. Tavşancıl E. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Dördüncü Basım, Ankara;2010.
28. Özdamar K. Paket Programları ile İstatistiksel Veri Analizi, Nisan Kitapevi, Dokuzuncu Baskı, İstanbul;2013.
29. Harrington D. Confirmatory Factor Analysis. Oxford University Press. Printed in the United States of America;2009.
30. Çakmur H. Araştırmalarda Ölçme-Güvenilirlik-Geçerlilik. TAF *Preventive Medicine Bulletin* 2012;11(3): 339-44.
31. Baydur H, Eser E. Uygulama: Yaşam Kalitesi Ölçeklerinin Psikometrik özümlemesi. *Sağlıkta Birikim* 2006;1(2):99-123.
32. Bindak R. Tutum Ölçeklerine Madde Seçmede Kullanılan Tekniklerin Karşılaştırılması. *Eğitim Fakültesi Dergisi* 2005;6(10):17-26.
33. Adamson G, Shevlin M, Lloyd NSV, Lewis CA. An integrated approach for assessing reliability and validity: an application of structural equation modeling to the measurements of religiosity. *Personality and Individual Differences*, 2000;29:971-79.
34. Raykow T, Marcoulides GA. A First Course in Structural Equation Modeling Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. 2 nd. ed. London; 2006.
35. Tabachnick BG, Fidell LS. Using Multivariate Statistics MA: Allyn & Bacon. 5th ed. Boston; 2007.
36. Brown TA. Confirmatory Factor Analysis for Applied Research. New York: The Guilford Press; 2006.
37. Erdoğan S, Nahcivan N, Esin MN, editörler. Hemşirelikte Araştırma Süreç, Uygulama ve Kritik. Nobel Tıp Kitabevleri İstanbul, 2014; s.223-33.
38. Ebrinç S. Psikiyatrik derecelendirme ölçekleri ve klinik alışmalarda kullanımı. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni* 2000;10(2):109-16.
39. Wood GL, Haber J. Reliability and validity. *Journal of Nursing Research, Methods, Appraisal and Utilization*, Mosby, St. Louis, 2002;311-30.
40. Cortina JM. What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology* 1993;78:98-104.

41. Green SB, Yang Y. Reliability of Summed Item Scores Using Structural Equation Modeling: An Alternative to Coefficient Alpha. *The Psychometric Society* 2009;74(1):155-67.
42. Yurdugül H. Paralel, eşdeğer ve konjenerik ölçmelerde güvenilirlik katsayılarının karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2006;39(1): 15-37.
43. Osburn HG. Coefficient alpha and related internal consistency reliability coefficients. *Psychological Methods* 2000;5:343-55.
44. Tammentie T, Tarkka MT, Astedt-Kurki P, Paavilainen E. Sociodemographic factors of families related to postnatal depressive symptoms of mothers. *International Journal of Nursing Practice* 2002;8, 240-46.
45. Büyüköztürk Ş. Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 2002;32:470-83.
46. Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım, Dokuzuncu Basım, Ankara;1999.
47. Kitapçıoğlu G, Yanikkerem E, Sevil Ü, Yüksel D. Gebelerde Doğum ve Postpartum Döneme İlişkin Endişeler; Bir Ölçek Geliştirme ve Validasyon Çalışması. *Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2008;9(1):47-54.
48. Öner N. Türkiye’de kullanılan psikolojik testler: Bir başvuru kaynağı, Boğaziçi Üniversitesi Matbaası, 3. Basım, İstanbul;1997.
49. Özçelik DA. Okullarda Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: ÖSYM-Eğitim Yayınları;1981.

BÖLÜM VIII

EKLER

EK I. SORU FORMU

Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin Türkçe Geçerlik Güvenirlik

Değerli Anneler,

Prof. Dr. Melek Gülsün Özentürk danışmanlığında yaptığım yüksek lisans tez çalışmam “kadınların doğum sürecine yönelik endişelerini değerlendirmek üzere geliştirilen Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek” amacı ile planlanmıştır. Size yönelteceğim sorulara vereceğiniz yanıtlar çalışmanın amacı dışında kullanılmayacaktır. Sorulara samimi yanıtlar vereceğiniz inancıyla katkı ve katılımlarınız için teşekkür ederim.

Arş Gör. Yasemin ERKAL

SOSYODEMOGRAFİK BİLGİLER

BİREY NO:

Annenin Adı Soyadı: _____

1. Kaç yaşındasınız? _____

2. Öğrenim durumunuz nedir? _____

3. Mesleğiniz nedir? _____

4. Çalışıyor musunuz?

1. () Evet

2. () Hayır

5. Sosyal güvence durumunuz nedir?

1. () Var

2. () Yok

GEBELİK VE DOĞUM İLE İLGİLİ BİLGİLER

6. Bu kaçınıc gebeliğiniz? _____

7. Önceki gebelikleriniz nasıl sonuçlandı? (ilk gebelik ise sorulmayacak) (1'den fazla kutu işaretlenebilir)

1. () Düşük / kürtaj (sayı belirtiniz _____)

2. () Normal yardımcı doğum (sayı belirtiniz _____)

3. () Normal yardımsız doğum (sayı belirtiniz _____)

4. () Sezaryen (sayı belirtiniz _____)

8. Bu gebeliğinizde infertilite (kısırlık) tedavisi aldınız mı?

1. () Evet, (nedenini açıklayınız _____)

2. () Hayır

9. İsteyerek mi gebe kaldınız?

1. () Evet

2. () Hayır

10. Gebelik kontrollerinizi düzenli yaptırdınız mı?

1. () Evet

2. () Hayır

11. Bu gebeliğinizde sizi ve/veya bebeğinizi etkileyen gebelik ile ilgili her hangi bir sorun yaşadınız mı? (Erken Doğum Tehdidi, Yüksek Tansiyon, Plesenta Previya, vs.)

1. () Evet, (ayrıntılı bilgi veriniz _____)

2. () Hayır

12. Bu gebeliğinizde ortaya çıkan herhangi bir hastalığınız var mı?

3. () Var (hastalık/hastalıkları belirtiniz _____)

4. () Yok

13. Bu kaçınıcı doğumunuz? _____

14. Kaçınıcı gebelik haftasında doğum yaptınız? _____

15. Doğum şekliniz nedir?

1. () Normal yardımsız

2. () Normal yardımcı

3. () Sezaryen

16. Doğum öncesi (travay) herhangi bir sorun yaşadınız mı?

1. () Evet, (sorun nedir, belirtiniz _____)

2. () Hayır

17. Doğum sırasında herhangi bir sorun yaşadınız mı?

1. () Evet, (sorun nedir, belirtiniz _____)

2. () Hayır

18. Doğum sonu herhangi bir sorun yaşadınız mı?

1. () Evet, (sorun nedir, belirtiniz _____)

2. () Hayır

EK II. OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ

Doğum başlamadan ya da bebeğinizi doğurmadan önce doğum sürecine yönelik endişeleriniz oldu mu?

Lütfen her madde için bir kutuyu işaretleyin

Oxford Doğum Endişesi Ölçeği

Maddeler	Çok endişeliydim	Oldukça endişeliydim	Çok endişeli değildim	Hiç endişeli değildim
1. Doğumun ne zaman başlayacağını bilmeme konusunda	1	2	3	4
2. Hastaneye zamanında ulaşma konusunda	1	2	3	4
3. Doğumun suni sancıyla başlatılması konusunda	1	2	3	4
4. Doğumun uzun sürmesi konusunda	1	2	3	4
5. Doğum sırasında ağrı ve rahatsızlık hissetme konusunda	1	2	3	4
6. Ağrının giderilmesine yönelik etkili destek alma konusunda	1	2	3	4
7. Doğumun ne kadar süreceğini bilmeme konusunda	1	2	3	4
8. Doğumun müdahaleli (forseps veya vakum yardımıyla doğum) olabileceği konusunda	1	2	3	4
9. Utanma konusunda	1	2	3	4
10. Sezaryene gerek duyulabileceği konusunda	1	2	3	4
11. Diğer <i>Lütfen detaylı bilgi veriniz</i> _____	1	2	3	4

EK III. THE OXFORD WORRIES ABOUT LABOUR SCALE

Before you went into labour or had your baby did you have any particular worries about the labour and birth?

Please tick one box for each line

The Oxford Worries about Labour Scale

	Very worried	Quite worried	Not very worried	Not at all worried
1. Not knowing when I would go into labour	1	2	3	4
2. Getting to the hospital in time	1	2	3	4
3. Having to be induced	1	2	3	4
4. Having a long labour	1	2	3	4
5. Pain and discomfort of labour	1	2	3	4
6. Getting effective pain relief	1	2	3	4
7. Not knowing how long labour would take	1	2	3	4
8. Having a forceps or 'ventouse' delivery	1	2	3	4
9. Embarrassment	1	2	3	4
10. Needing a caesarean	1	2	3	4
11. Other <i>Please give details</i> _____	1	2	3	4

EK IV. DOĞUM VE DOĞUM SONRASI DÖNEME İLİŞKİN ENDİŞELER SORU FORMU

Aşağıda hamile kadınların doğum ve doğum sonrası dönemde yaşabilecekleri kaygılar ya da endişeler ile ilgili ifadeler verilmiştir.

Lütfen her maddeyi dikkatle okuyunuz. Daha sonra, her madde altındaki a, b, c, d, e kutucuklarından hangisi size uygunsa daire içine alın.

1. Bebeğimin kör olmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
2. Bebeğimin sağır olmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
3. Bebeğimin sakat doğmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
4. Doğum yaparken bebeğimi kaybetmekten endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
5. Bebeğimin geri zekalı olmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
6. Doğum yaparken bebeğime birşey olacak diye endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
7. Bebeğimin mor doğmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
8. Doğum yaparken ölmekten endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
9. Doğum sonrası bebeğin kafasında şişlik olmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
10. Doğum sırasında bebeğe kordon dolanmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
11. Doğum yaparken ıkınamamaktan (bebeği itememekten) endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
12. Doğum yaparken sancılarımın kaçmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum

13. Doğuramamaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
14. Doğumun uzun sürmesinden endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
15. Doğum sırasında bebeğin başının sıkışmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
16. Doğumda kontrolümü kaybetmekten endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
17. Dikişli doğum yapmaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
18. Doğum sırasında yırtılmaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
19. Doğum odasında başka kadınları doğum sancısı çekerken görmek düşüncesi beni endişelendiriyor
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
20. Doğum sonrası dikişlerimin acı vereceği düşüncesi beni endişelendiriyor
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
21. Doğum odasında yalnız kalmaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
22. Doğum sırasında kanamanın çok olmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
23. Doğum sırasında canımın çok yanmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
24. Doğum sonrası sütümün bebeğe yetmemesinden endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
25. Doğum sonrası sütüm gelmezse diye endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
26. Doğum sonrası bebeğimi emzirememekten endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
27. Doğumdan sonra göğüslerimin şişip ağrı yapmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
28. Doğumdan sonra meme uçlarımın yara olmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum

29. Doğum sonrası bebeğim ağlarsa onu sakinleştireceğimi, susturacağımı bilmemekten endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
30. Doğum sonrası bebeğime banyo yaptırılmamaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
31. Doğum sonrası bebeğimi nasıl tutacağımı bilmediğimden endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
32. Doğum sonrası bebeğimin hastalanırsa bunu fark edememekten endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
33. Doğumun nasıl bir olay olduğunu bilmemek beni endişelendiriyor
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
34. Doğum sonrası bebeğime iyi bakılmamaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
35. Doğum sonrası bebeğimin hastalanmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
36. Doğumdan sonra sosyal yaşantımızı eskisi gibi sürdüremeyeceğimden endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
37. Doğumdan sonra evde günlük yaşantımızı eskisi gibi sürdüremeyeceğimden endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
38. Doğumdan sonra kendime vakit ayıramayacağımdan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
39. Doğumdan sonra eşimle birlikte geçireceğim zamanın azalacağından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
40. Doğumda sonra bebeğin ağzında pamukçuk oluşmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
41. Doğum sonrası bebeğin göbeğinin geç düşmesinden endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
42. Doğum sonrasında büyük abdestimi rahat yapamamak düşüncesi beni endişelendiriyor
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum

43. Doğum sonrası bebeğin göbeğinin iltihap kapmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
44. Doğum sonrasında kanamamın(akıntımın) çok olmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
45. Doğum sonrası ruhsal sağlığımın bozulacağından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
46. Doğum sonrası beden sağlığımın bozulacağından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
47. Doğum sonrası uyku düzenimin bozulacağından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
48. Doğum sonrası bebekle ilgili sorunları tek başıma karşılamak zorunda kalmaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
49. Doğumdan sonra herkesin bebekle ilgilenip beni ihmal etmesinden endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
50. Doğumdan sonra eşimden destek alamamaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
51. Doğumdan sonra bebek nedeniyle eşimle sorun yaşamaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
52. Doğumdan sonra eşimle cinsel sorun yaşamaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
53. Doğum için hastaneye zamanında yetişememek beni endişelendiriyor
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
54. Doğum sancısı başladığında yalnız olmaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
55. Suyumun erken boşalmasından(gelmesinden) endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
56. Doğumda sağlık personelinin hata yapmasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
57. Doğum yaparken sağlık personelinin bana kötü davranacağını düşünmek beni endişelendiriyor
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum

58. Doğum yaparken sağlık personelinin beni ve acımı anlamamasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
59. Doğumda bebeğime yeterli müdahale yapılamamasından endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
60. Sezaryen ile doğum yapmaktan korkuyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum
61. Sezaryen olursam ayılamamaktan endişeleniyorum
a. Hiç Katılmıyorum b. Katılmıyorum c. Kararsızım d. Katılıyorum e. Tamamen Katılıyorum

EK V. ARAŞTIRMA İZİN YAZILARI

1. The Oxford Worries about Labour Scale Yazar İzni

+ Yeni Yanıtla | Sil Arşivle Gereksiz | Süpür | Şuraya taşı: | Kategoriler | ...

The Oxford Worries about Labour Scale

Bununla ilgili iletileri görmek için, iletileri konuşmaya göre gruplandırın.

 yasemin erkal 10.12.2012
Kime: maggie.redshaw@npeu.ox.ac.uk

Dear Redshaw,

I am a research assistant in the Department of Midwifery, Faculty of Health Sciences, Selçuk University, Konya, TURKEY. At the same time I am a midwifery master education, at Ege University, Atatürk School of health.

Can you give me permission for using the scale by e-mail and after I want to perform your scale's validity and reliability for Turkish women? It will be my master thesis. Because of this please can you send me a permission letter to my address? But firstly can you send me a permission e-mail as soon as you can. Thanks for your advance

Yasemin ERKAL
Selçuk University
Faculty of Health Sciences
Selçuklu/KONYA
E-mail: ebeyaseminerkal@hotmail.com

From: maggie.redshaw@npeu.ox.ac.uk
To: ebeyaseminerkal@hotmail.com
Subject: RE: The Oxford Worries about Labour Scale
Date: Fri, 14 Dec 2012 10:36:54 +0000

Dear Yasemin,

I am happy to give you permission to use the OWLS on a population of Turkish women.
It is important that the item relating to 'embarrassment' is included, though it is only represented by one item. It would also be helpful to have 'Other' so that women can mention any other aspects of care. The lay out is as below in this email.
In due course I will send you a letter confirming this permission.
I look forward to hearing about the research and how it goes.
Best wishes

Maggie

Maggie Redshaw BA PhD C Psychol
Senior Research Fellow, Social Scientist
Policy Research Unit for Maternal Health and Care
National Perinatal Epidemiology Unit
University of Oxford
Old Road Campus
Headington
Oxford OX3 7LF
Email: maggie.redshaw@npeu.ox.ac.uk

2. Doğum ve Doğum Sonrası Döneme İlişkin Endişeler Soru Formu

Sorumlu Yazar İzni

MERHABA YASEMİN

istediğiniz ölçek ektedir. çalışmalarınızda başanlar diliyorum

Doç.Dr. Emre YANIKKEREM

From: yasemin.erkal

Sent: Tuesday, February 25, 2014 1:38 PM

To: emrenurse@hotmail.com

Subject: Gebelik ve doğum Korkusu/ Endişesi ölçeği

Merhaba Emre Hanım,

Ben Ege Üniversitesi Ebelik Bölümü'nde Yüksek Lisans yapıyorum. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapacağım. Benim tez öneri jürimde Prof. Dr. Ümrhan Sevil Hocam vardı. Hocam ölçeği kullanarak eş ölçekleri karşılaştırabilirsin dedi. Sizin geliştirdiğiniz "Gebelik ve Doğum Korkusu Ölçeği"nin tamamını kullanabilmek için sizinle görüşmem gerektiğini söyledi. Tezimde ölçeğinizi kullanabilir miyim? Ölçeğin tamamını gönderebilir misiniz? Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Sevgi ve Saygılarımla...

Arş. Gör. Yasemin ERKAL

Selçuk Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Ebelik Bölümü/Konya

3. Etik Kurul İzni

Karar Sayısı 2014/16 Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü Öğretim Üyesi Prof.Dr.Melek Gülsün ÖZENTÜRK'ün "Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin (OWLS) Türkçe Geçerlilik Güvenilirlik Çalışması" başlıklı araştırmasının değerlendirilme talebi ile ilgili 21.02.2014 tarihli dilekçesi ve ekleri görüşüldü.

Yapılan inceleme ve görüşmelerden sonra Prof.Dr.Melek Gülsün ÖZENTÜRK'ün "Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin (OWLS) Türkçe Geçerlilik Güvenilirlik Çalışması" adlı araştırmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

4. Kamu Hastaneler Birliği Hastane İzin Yazısı

T.C.
SAĞLIK BAKANLIğI
TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU
Konya İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği

Sayı : 21347889-774.99/
Konu : Arş.Gör.Yasemin ERKAL'ın
Tez İzni.

KONYA İLİ
KAMU HASTANELERİ BİRLİĞİ
GENEL SEKRETERLİĞİ
Evrak No: **5214**
Tarih : 20.02.2014
Birim : EĞİTİM BİRİMİ
GİDEN EVRAK

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANLIğINA

İlgi : 06/02/2014 tarih ve 1482 sayılı yazınız.

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğretim elemanı Arş.Gör.Yasemin ERKAL'ın yapacağı araştırma projesine ilişkin talebi içeren ilgi sayılı yazınız incelenmiştir.

Arş.Gör.Yasemin ERKAL'ın "Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin (OWLS) Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması" başlıklı çalışmayı Dr. Faruk SÜKAN Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde yapması ve yapılacak çalışmanın sonucunun Bakanlığımız bilgisi dışında ilan edilmemesi kaydıyla bahse konu araştırmanın yapılması talebinin uygun olduğuna dair Genel Sekreterlik Makamından alınan "Olur" fotokopisi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Uz.Dr.Mustafa PARLAYICI
Genel Sekreter

Ek :
Yazı (1 Adet)

Öğrenci İsteği
06.03.2014
A

GELEN EVRAK
Tarih: 06.03.2014
Sayı: 276
Kaldığı Yer:

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU
Konya İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği

Sayı : 21347889-774.99/
Konu : Yasemin ERKAL

KONYA İLİ
KAMU HASTANELERİ BİRLİĞİ
GENEL SEKRETERLİĞİ
Evrak No: **5212**
Tarih : 29.02.2014
Birim : EĞİTİM BİRİMİ
GİDEN EVRAK

GENEL SEKRETERLİK MAKAMINA

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Araştırma Görevlisi Yasemin ERKAL'ın "Oxford Doğum Endişesi Ölçeğinin (OWLS) Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması" konulu tez Dr. Faruk SÜKAN Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi yapma isteğini içeren dilekçe ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Kamu Hastane Birlikleri Daire Başkanlığının 19/06/2013 tarih ve 4683 sayılı yazısına istinaden; Yasemin ERKAL'ın çalışmalarının anılan sağlık tesislerinde hizmeti aksatmayacak şekilde yürütülmesi, anket/araştırmaya katılımların gönüllülük esasına göre yapılması, kişisel verilere ve özel hayatın korunmasına özen gösterilmesi, ekli başvuru formundaki bilgilerin göz önünde bulundurulması ve yapılacak çalışmanın sonucunun Bakanlığımız bilgisi dışında ilan edilmemesi kaydıyla bahse konu araştırmanın yapılması hususunu;

Tensiplerinize arz ederim.

Dr. Ahmet ERGİN
İdari Hizmetler Başkanı

OLUR
.../.../2014

Uz. Dr. Mustafa FAHRETTİN
Genel Sekreter v.

5. The Oxford Worries about Labour Scale (OWLS) Yazar Geri Çeviri Onayı

Dear Redshaw,

As you know, I am following up my thesis about OWLS. However, I have a few questions. Could you help me about these problems?

I want to give information about my thesis.

Firstly Oxford Worries about Labour Scale was translated Turkish Language by 5 professionals (lecturer). Then The OWLS was given points for every 11 items by 8 professionals (lecturer).

I analyze Kendall's W test to SPSS 16.00. (Kendall's W: 0.192, sd: 10, p: 0.120).

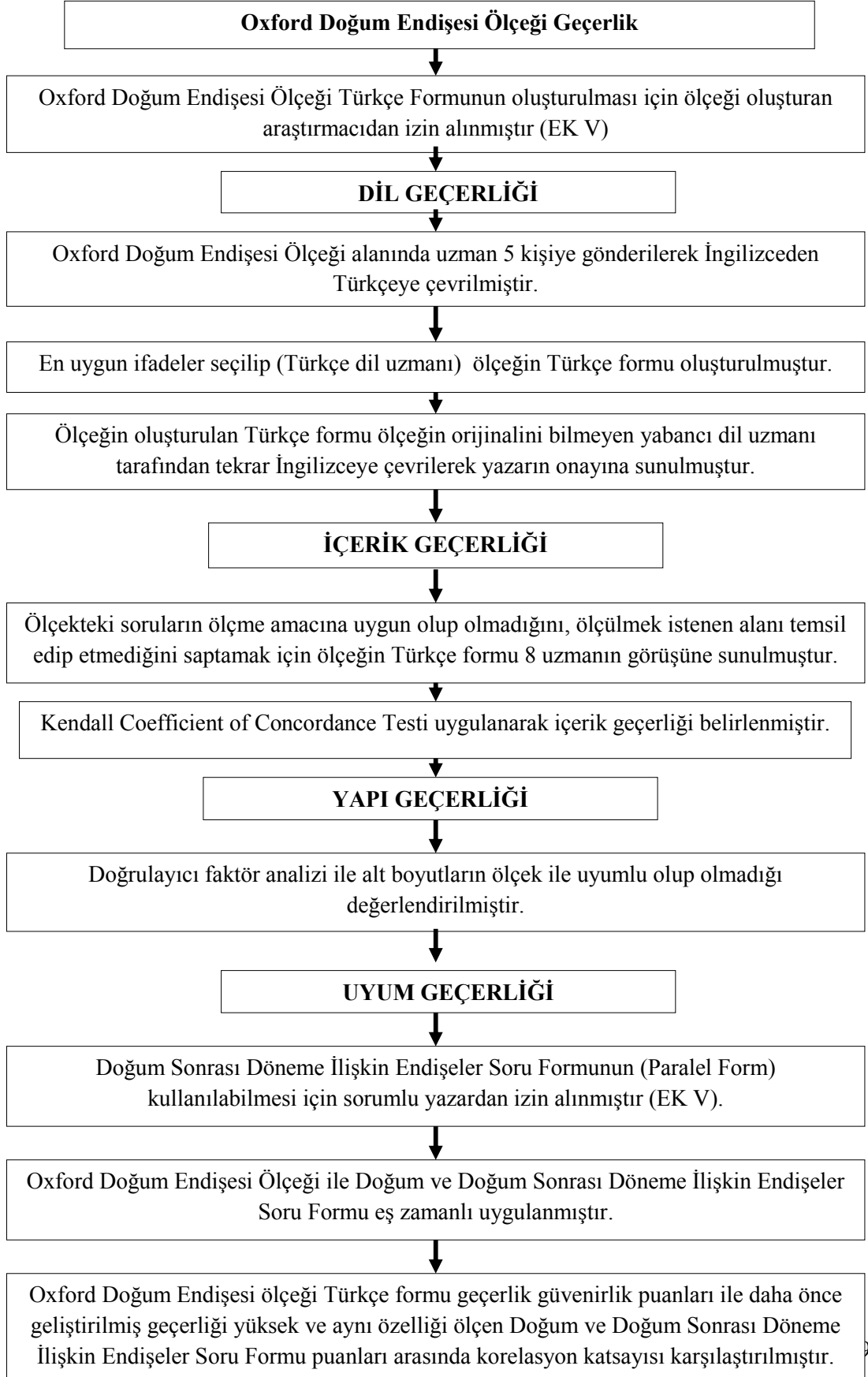
The OWLS was translated English Language again by expert english teacher. I send mail in appendix file. Do you think translation is appropriate?

I would check again. The wording in the back translation is different also item 2 is not needed see below. It was introduced and did load very well on any factor. The over-arching question should be the same if possible and each of the individual items asked in the same way.

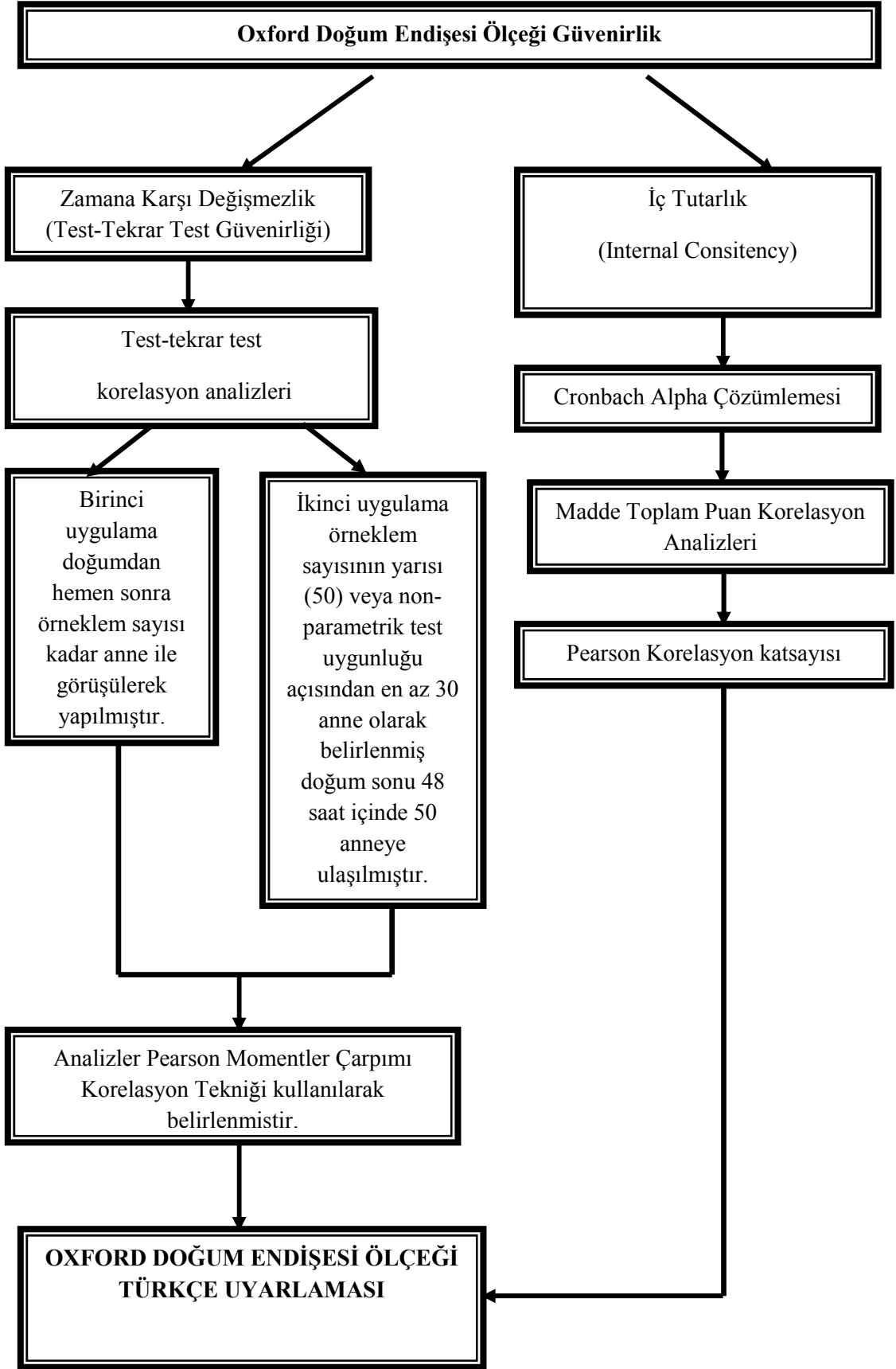
We had 'Other' at the end, and that is useful so that you can check what women would also like to tell you and what you might have missed. 'Embarrassment' is more than 'shy'.

EK VI. OXFORD DOĞUM ENDİŞESİ ÖLÇEĞİ TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ARAŞTIRMA AKIŞ ŞEMASI

1. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Geçerlik Akış Şeması

2. Oxford Doğum Endişesi Ölçeği Güvenirlik Akış Şeması

ÖZGEÇMİŞ

Yasemin ERKAL AKSOY Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü mezunudur (2007-2011). Lisansüstü eğitimine 2011 yılında Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalında başladı. İzmir’de sırasıyla Ege Sağlık Özel Hastanesi, Egepol Özel Hastanesi, Bornova Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü, Şifa Üniversitesi Hastanesi’nde ebe olarak görev yaptı (2011-2012). Halen Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü kadrosunda, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü’nde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır (21.11.2012 – devam ediyor).

Yasemin ERKAL AKSOY